

TÜRK TARİH KURUMU'NUN 1961 YILI GENEL KURUL TOPLANTISI

Türk Tarih Kurumu'nun 1961 yılı Genel Kurul toplantısı, 28 Nisan 1961 cuma günü saat 9,30 da Ankara'da Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesindeki Kurum merkezinde yapıldı.

Saat 9,30' da Kurum üyeleri Kurum'un Kurucusu ATATÜRK'ün Anıt-kabrinin ziyaret ederek bir çelenk koydular ve saygı duruşunda bulundular. Atatürk'ten sonra İnkılâp şehitlerinin kabirleri ziyaret edildi.

Saat 10,30' da Kurum merkezine dönüldü. Başkan oturumu açarak sözü bu yılki açılış konuşmasını yapacak olan üyelere Ord. Prof. Dr. Aydın Sayılı'ya bıraktı. Aydın Sayılı bir buçuk saat süren ve büyük ilgi ile takip edilen "III. Murad'ın İstanbul Rasathanesindeki müessesesi ve Avrupa ile kültürel temaslar" adlı projeksiyonlu konferansını verdi.

İkinci oturum öğleden sonra saat 15' de açıldı. Başkan Ord. Prof. Şemsettin Günaltay çoğunluğun bulunduğunu, gündeme göre Genel Kurul toplantılarını idare etmek üzere bir Başkan, bir İkinci Başkan ve iki Sekreter seçilmesi gerektiğini söyledi. Açık oyla yapılan seçimlerde Genel Kurul Başkanlığına Bay Tevfik Bıyıklıoğlu, ikinci Başkanlığa Ord. Prof. Dr. Sedat Alp, Sekreterliklere Ord. Prof. Dr. Aydın Sayılı ve Prof. Dr. Halil İnalçık seçildiler.

Bay Tevfik Bıyıklıoğlu Başkanlık yerini aldı ve gündem gereğince Kurumun son bir yıllık çalışma raporu ile Basımevi Yönetim Kurulu çalışma raporu ve Denetleme Kurulu raporu okundu. Genel Müdür Uluğ İğdemir, raporda Stockholm kongresine katılmış olan üyelerimizden Ord. Prof. Ömer Lütfi Barkan'ın da yolluk aldığı yanlışlıkla yazılmış ise de bu arkadaşımızın, İstanbul Üniversitesi adına katıldığı Moskova Kongresinden dönüşte Stockholm'e uğradığından, ayrıca Kurumdan yolluk almadığını açıkladı. Prof. Dr. Halil Demircioğlu, raporda, kendisinin Stockholm kongresi hakkında henüz rapor vermediğine dair bir kayıt bulunduğunu, bu hususta Kurum Başkanlığına bir açıklama yazısı verdiğini, bunun zabta geçmesini istedi. Bu yazı okundu. Yazıda Prof. Halil Demircioğlu bu kongreye kendi adına katıldığını, Kurum'dan yalnız 2000 lira yardım aldığını, kongrede okunacak tebliğler daha önce tâyin edildiği için bir tebliğ de okumadığını, bu itibarla bir rapor vermediğini yazmakta idi. Bu açıklama yeter görüldü.

Ord. Prof. Dr. Fuat Köprülü, Marburg Dinler Tarihi kongresi hakkındaki fıkrada "bu kongrenin özelliklerinden biri, görüldüğüne göre, dinî taassup hislerinden uzak, objektif bir şekilde meseleleri tetkik ve izaha çalışmasıdır." dendiğini, bu kongrelerin öteden beri böyle çalıştığını, bunun yeni bir şey olmadığını söyledi. Fıkradaki "görüldüğüne göre" cümlesinin yerine "bilindiği gibi" cümlesinin konarak bu iltibastın giderilmesi Bay Faik Reşit Unat'ın teklifi üzerine uygun görüldü. Kongre hakkında

Prof. Fuat Köprülü'nün diğer mütalâalarına karşı Prof. Tayyip Gökbilgin ve Prof. Şinasi Altundağ açıklamada bulundular.

Başka söz isteyen olmadığından raporlar oya kondu ve oybirliği ile Yönetim, Basımevi Yönetim ve Denetleme Kurulları 1960 yılı işlemlerinden ötürü aklandılar.

1961 yılı bütçe tasarısını inceleyecek komisyona Bayan Fakihe Öymen, Ord. Prof. Dr. Reşit Rahmeti Arat ve Dr. Hâmit Koşay seçildiler.

Bütçe ile ilgili önergelerin ilkönce Genel Kurul'da okunarak uygun görülenlerin Komisyona havalesi kabul edildi.

Yeni Çağ Kolunun Kol üyelerinden bu yıl araştırma yapacak olanlara 8.500 lira yardım yapılması ve bütçenin bu maddesindeki 5.000 lira ödeneğin 15.000 liraya çıkarılması hakkındaki teklifi ile Eski Çağ Kolunun Paris'te toplanacak X. Assiriologlar kongresine Prof. Dr. Tahsin Özgüç'ün, Roma'da toplanacak "International Committee for standardization in Human Biology" kongresine Ord. Prof. Dr. Muzaffer Şenyürek'in katılmasına Kolca karar verildiğine, Yeni Çağ Kolunun, Yugoslavya'da toplanacak Bizantoloji kongresine Prof. Dr. Halil İnalçık'ın katılmasına Kolca karar verildiğine dair bulunan yazıları okunarak gereği yapılmak üzere Bütçe Komisyonuna havale edildi.

Daha sonra seçimlere geçilerek Yönetim Kuruluna gizli oyla Ord. Prof. Şemsettin Günaltay, Prof. Dr. Âfet İnan, Prof. Dr. Tahsin Özgüç, Prof. Dr. Halil İnalçık, Bay Faik Reşit Unat, Prof. Dr. Afif Erzen, Prof. Tayyip Gökbilgin seçildiler. Öteki seçimler açık oyla yapıldı. Denetleme Kuruluna Bayan Fakihe Öymen, Dr. Hâmit Koşay ve Ord. Prof. Enver Ziya Karal; Haysiyet Divanına Bay Tevfik Bıyıklıoğlu, Ord. Prof. Dr. Şevket Aziz Kansu, Bay Tahsin Öz, Ord. Prof. İsmail Hakkı Uzunçarşılı, Ord. Prof. Dr. Süheyl Ünver; Kitaplık Komisyonuna, Prof. Dr. Âfet İnan, Dr. Hâmit Koşay, Ord. Prof. Dr. Aydın Sayılı; Basımevi Yönetim Kuruluna Bay Tevfik Bıyıklıoğlu, Ord. Prof. Dr. Şevket Aziz Kansu ve Ord. Prof. Dr. Muzaffer Şenyürek seçildiler.

Bütçe Komisyonu bütçe tasarısını yarın sabah Genel Kurula getirebileceğinden, gündemin 11 inci maddesine geçilerek Yönetim Kurulundan ve Kollardan gelen önergeler okundu, şunlara karar verildi:

1. Kurumun boşalan aslî üyelikleri yerine yenilerinin ne suretle seçileceğine dair tüzüğün 7 inci maddesini açıklayan ve İç Yönetmeliğin üye seçimi bölümü yerine geçmek üzere hazırlanan 6 maddelik tasarı üzerinde uzun konuşmalar yapıldıktan sonra, Kurumun aslî, şeref ve muhabir üyeliklerine alınacak kişilerde aranacak nitelikler, bunların miktarı ve ne suretle seçilecekleri hakkında Bay Faik Reşit Unat, Ord. Prof. Dr. Ekrem Akurgal, Ord. Prof. Dr. Muzaffer Şenyürek, Prof. Dr. Halil Demircioğlu'ndan kurulu komisyonun yeni bir tasarı hazırlamasına, bu tasarrının Yönetim Kurulu yoluyla çoğaltılıp üyelere dağıtılmasına ve tasarrının gelecek Genel Kurulda görüşülüp karara bağlanmasına, Şeref üyeliği hakkındaki tekliflerin Yönetim Kuruluna iadesine;

2. UNESCO Türkiye Millî Komisyonu VII. devre Genel Kurulunda 2 yıl süre ile Kurumu temsil etmek üzere Yönetim Kurulunca seçilmiş olan Prof. Dr. Âfet İnan'ın bu seçiminin onaylanmasına;

3. Türk Devrim Enstitüsü Danışma Kurulunda Genel Müdür Uluğ İğdemir'in Kurumu temsil etmesine;

4. Milli Eğitim Bakanlığı UNESCO Bürosu adına Kurum'dan alınmış olan kitapların kimin tarafından alındığı tespit edilemediğinden, kayıtlarının silinmesine;

5. Ankara Caddesindeki patlamada tamamen harap olan Üniversite Kitapevindeki Kurum yayınlarını tazmin ettirmek imkânı olmadığından kayıtlarının silinmesine;

6. Almanya'da Köln şehrinde açılan "Hitit Sanat Sergisi"nde teşhir edilen ve henüz Kurumca yayınlanmamış bulunan Türk Tarih Kurumu kazılarına ait eserlerin, anlaşmaya aykırı olarak sergi kataloğunda resim ve izahlarıyla yayınlanması üzerine husule gelen durum hakkında üyelerden Ord. Prof. Dr. Arif Müfid Mansel ve Prof. Dr. Afif Erzen'in birlikte verdikleri rapor Genel Kurula sunuldu. Konu, uzun boylu tartışıldıktan sonra, meselenin mütehasıs hukukçulara Yönetim Kurulunca incelettilmesine, gerek Kurumun ve gerekse Kazı Direktörlerinin kanunî haklarının korunması için gerekli teşebbüslere geçilmesine;

7. Tanınmış tarihî kişilerin yıl dönümlerini Milletlerarası törenlerle kutlamak amacıyla UNESCO Genel Direktörlüğünce yapılan teşebbüse paralel olarak bu nitelikteki Türk büyüklerinin bir listesinin hazırlanması hakkındaki UNESCO Türkiye Millî Komisyonu Yönetim Kurulu Başkanlığının yazısı okundu: Ord. Prof. Şemsettin Günaltay, Ord. Prof. Dr. Fuat Köprülü, Ord. Prof. Dr. Süheyl Ünver, Ord. Prof. Dr. Aydın Sayılı ve Prof. Dr. Âfet İnan'dan kurulu bir komisyonun bu listeyi hazırlamasına;

8. Konya'da İzzet Koyunoğlu'nun elinde bulunan müzelik eşya ile yazmaların Kurumca bir kataloğunun yapılması hakkında Yeni Çağ Kolundan gelen teklifin Yönetim Kurulunca incelenmesine;

9. Özel kişiler elinde bulunan tarihî değerdeki eşya, belge ve kitapların tespitiyle kataloglarının yapılması hakkında Yeni Çağ Kolundan gelen teklifin Yönetim Kurulunca incelenmesine;

Vakit geçmiş olduğundan geri kalan işler 29.4.1961 Cumartesi günü saat 10,30' da görüşülmek üzere oturuma saat 18,30' da son verildi.

* * *

Genel Kurul, 29 Nisan 1961 Cumartesi günü saat 10,30' da ikinci Başkan Ord. Prof. Dr. Sedat Alp'in başkanlığında toplanarak gündemindeki konuları görüşmeye devam etti ve şu konuları karara bağladı:

10. Kurum'un 1961 yılı bütçe tasarısı bütçe komisyonunun kabul ettiği şekilde ve gelir ile gideri 1.402.700 lira üzerinden oybirliği ile kabul edildi.

11. Türk Tarih Kurumu adına verdirilecek konferansların Genel Kurulca kararlaştırılacak ilkelere uygun olması ve bu konuda karar alma yetkisinin Yönetim Kuruluna ait bulunması hakkında Yeni Çağ Kolundan gelen teklif Yönetim Kuruluna havale edildi.

12. Kurum adına dış ülkelerdeki kongrelere katılacak üyelerin tebliğlerini daha önce Yönetim Kuruluna vermeleri ve bunların Belleten'de yayınlanması hakkında Bay Tevfik Biyıklıoğlu tarafından verilen önerenin Genel Kurulda görüşülmesine dair Yeni Çağ Kolundan gelen yazı üzerine konu uzun uzadıya tar-

tııldı ve bu hususun belirli ilkelere bağlanması için Bay Tevfik Bıyıkhoğlu, Ord. Prof. Dr. Aydın Sayılı ve Ord. Prof. Dr. Ekrem Akurgal'dan kurulu bir komisyonca incelenmesine, sonucunun üyelere tamim edilerek kabul edildiği takdirde tatbikine, kabul edilmezse aykırı tekliflerle birlikte konunun gelecek Genel Kurula getirilmesine karar verildi.

13. Kurum kitaplığına alınacak kitaplar için üyelerin teklif yapmalarına ve bazı üyelerin aldıkları kitapları süresi içinde geri vermedikleri için o kitaplardan başkalarının faydalanmasına engel olunduğuna dair Kitaplık Komisyonu Başkanı Prof. Dr. Hâmit Sadi Selen'in önergesi üzerinde konuşularak üyelerin başkaları adına kitap almamaları ve alınan kitapların süresi içinde geri verilmesi hususlarının Yönetim Kurulunca takip edilmesine karar verildi.

14. Kurum hizmetinde otuz yılını dolduran Kurum mutemedi Mustafa Çetin'e bir aylık tutarında ikramiye verilmesi uygun görüldü.

Böylece gündemdeki bütün konular karara bağlanmış ve görüşülecek başka bir konu kalmamış olduğundan, Başkan saat 12,40'ta Genel Kurulun 1961 yılı toplantısının sona erdiğini bildirdi.

TÜRK TARİH KURUMU YÖNETİM KURULU ÜYELERİ ARASINDA İŞ BÖLÜMÜ

Genel Kurulca Türk Tarih Kurumu Yönetim Kuruluna seçilmiş olan üyeler 28 Nisan 1961 Cuma günü saat 18,30'da toplanarak iş bölümü yaptılar ve Başkanlığa Ord. Prof. Şemsettin Günaltay, Asbaşkanlıklara Prof. Dr. Âfet İnan ve Bay Faik Reşit Unat, Genelsekreterliğe Prof. Dr. Tahsin Özgüç, Saymanlığa Prof. Dr. Afif Erzen seçildiler.

TÜRK TARİH KURUMU YÖNETİM KURULU'NUN 1960 YILI ÇALIŞMA RAPORU

Genel Kurulun Sayın Üyeleri,
Yönetim Kurulunuzun 1960 yılı çalışma raporunu yüksek katınıza sunuyoruz:

BÜTÇE DURUMU

Kurumumuzun 1960 yılı gelir ve giderleri aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir:

A) Gelirler

| Bölüm | Gelirin çeşidi | Bütçeye konan | | Sağlanan | |
|---------------|-----------------------|------------------|----------|------------------|-----------|
| | | Lira | Kr. | Lira | Kr. |
| I | Kurum artırımından | 175.000 | — | 218.000 | — |
| II | Hükümet yardımı | 200.000 | — | 200.000 | — |
| III | Atatürk tesisi geliri | 480.000 | — | 505.586 | 53 |
| IV | Üye aidatı | 400 | — | 338 | — |
| V | Yayın gelirleri | 100.000 | — | 125.666 | — |
| VI | Basımevi geliri | 277.000 | — | 277.410 | 97 |
| VII | Türlü gelirler | 3.000 | — | 4.552 | 34 |
| TOPLAM | | 1.235.400 | — | 1.331.553 | 84 |

B) Giderler

| Bölüm | Giderin çeşidi | Bütçeye konan | | Harcanan | |
|--------|--|---------------|-----|-----------|-----|
| | | Lira | Kr. | Lira | Kr. |
| I | Görevli giderleri | 272.300 | — | 257.906 | 90 |
| II | İdari giderler | 23.000 | — | 23.080 | 40 |
| III | Bilimsel giderler | 436.100 | — | 397.116 | 29 |
| IV | Yatırımlar ve yatırımlarla ilgili giderler | 373.000 | — | 376.389 | 97 |
| V | Yayın zararları | 131.000 | — | 133.078 | 05 |
| TOPLAM | | 1.235.400 | — | 1.187.571 | 61 |

Bu tablolarda görüldüğü üzere, 1960 yılı gelirlerimiz bütçeye konmuş olandan 96.153 lira 84 kuruş fazla, giderlerimiz ise 47.828 lira 39 kuruş eksiktir. Böylece arttırmış olduğumuz 142.982 lira 23 kuruş Kurum arttırımına alınmıştır. Kurumumuzun 1960 yılı sonundaki malî durumunu gösteren bilanço bu raporumuzun sonuna eklenmiştir.

YAYIN İŞLERİ

Bu yıl içinde şu eserlerin basımı bitmiş ve yayınlanmıştır :

1. RAVENDİ: *Rahat'üs-Sudur*, II. cilt (Türkçeye çeviren AHMET ATEŞ).
2. CEVDET PAŞA: *Tezâkir 13-20*, II. cilt (hazırlayan CAVİT BAYSUN).
3. REŞİD'ÜD-DİN FAZLULLAH: *Cami'üt-tevarih*, II. cilt, 5. cüz (yayınlayan AHMET ATEŞ).
4. ALİ FUAT TÜRKELDİ: *Mesail-i Mühimme-i Siyasiye*, I. cilt (yayınlayan BEKİR SİTKİ BAYKAL).
5. AYDIN SAYILI: *Uluğ Bey ve Semerkand'deki ilim faaliyeti hakkında Gıyasüddin-i Kâşî'nin mektubu*.
6. *V. Türk Tarih Kongresi tebliğleri*.
7. RUŞEN EŞREF ÜNAYDIN: *İstiklâl yolunda*.
8. RUŞEN EŞREF ÜNAYDIN: *Çanakkale'de Savaşanlar dediler ki*.
9. *Bellekten*, sayı 94-97.

Şu eserlerin baskısı bitmek üzeredir. Yakında yayınlanacaktır:

1. URFALI MATEOS: *Vekayinâme*.
2. EFLÂKİ: *Menakibu'l-Arifin*, II. cilt (Türkçeye çeviren TAHSİN YAZICI).
3. İSMAİL HAKKI UZANÇARŞILI: *Osmanlı Tarihi*, I. cilt, 2. baskı.

Bu yıl içinde şu eserlerin basımına başlanmıştır:

1. E. TAHRANİ: *Kitab-ı Diyarbekriyye* (tenkitli baskı, hazırlayanlar: NECATİ LUGAL ve FARUK SÜMER).
2. ENVER ZİYA KARAL: *Osmanlı Tarihi*, V. cilt, 2. baskı.
3. BEKİR SİTKİ BAYKAL: *Yeni Zamanda Avrupa Tarihi*, II. cilt, 1. bölüm.

Bu yıl içinde şu eserin satın alınarak Kurum yayınları arasında bastırılmasına karar verilmiştir:

1. İSMAİL SOYSAL: *Fransa İhtilâli ve Türk-Fransız diplomasi münasebetleri (1789-1802)*.

MİLLETLERARASI KONGRELER

1960 yılı önemli birçok kongrelerin toplandığı bir yıldır. Bu bakımdan Kurum bütçesine de bu kongrelere katılacak üyeler için şimdiye kadar görülmemiş miktarda (87.600 lira) bir ödenek konmuştu. Şimdi bu kongreler hakkında sırasıyla bilgi verelim :

Moskova kongresi :

9-16 Ağustos 1960'da Moskova'da toplanan *Milletlerarası XXV. Şarkiyatçılar kongresi*'ne Kurumumuzun büyük bir ekiple katılması ve çalışmalarımızın geniş ölçüde bu kongreye sunulması Genel Kurulca kararlaştırılmış, ayrıca Kurum yayınlarından mürekkep bir kitap sergisinin de tertiplenmesi uygun görülmüştü. Genel Kurulunuz bu kongre için 10 arkadaşımızı seçmişti. Fakat yurdumuzun döviz bakımından geçirdiği büyük sıkıntı dolayısıyla bu ekibin tam kadro ile kongreye katılması mümkün olamamış, ancak kongrenin açılmasına pek az bir zaman kala hükümetçe bu kongreye memleketimizden 12 kişilik bir heyetin katılması uygun görülerek bundan Kurumumuza üç kişilik bir kontenjan ayrılabilmiştir. Yönetim Kurulunuz, bunun üzerine Genel Kurulca seçilen arkadaşlar arasında kur'a çekmeyi uygun bulmuş, ancak Dışişleri Bakanlığı, kitap sergisini organize edecek olan Genel Müdürümüzün Moskova'ya gitmesini lüzumlu gördüğünden, Bay Uluğ İğdemir kur'a dışı bırakılarak iki kişilik kur'a çekilmiş ve neticede Prof. Dr. Tahsin Özgüç ve Prof. Dr. Bekir Sıtkı Baykal seçilmişlerdir.

Kongreye katılan üyelerimizden aldığımız raporlardan anlaşıldığına göre, kongre yurdumuz bakımından çok muvaffakiyetli geçmiştir. Urartoloji ve Hititoloji bölümünde "*Altın-tepe kazıları*" hakkında bir tebliğ yapmış olan üyelerimizden Prof. Dr. Tahsin Özgüç'ün bu tebliği büyük ilgi toplamış ve takdirle karşılanmıştır. Nitekim kongrenin kapanış söylevinde kongre başkanı Prof. Gafurof kongreye sunulan 800 tebliğ arasından 20 tebliğin üstün başarı kazandığını söylemiş ve bunlar arasında Prof. Dr. Tahsin Özgüç, Prof. Dr. Nimet Özgüç ve Ord. Prof. Ömer Lütfi Barkan'ın tebliğlerini zikretmiştir.

Türkiye tarihi bölümünde arkadaşımız Prof. Dr. Bekir Sıtkı Baykal "*Fatih'le Uzun Hasan arasında rekabet ve Trabzon meselesi*" konusu üzerine, İstanbul Üniversitesi adına katılan üyelerimizden Ord. Prof. Ömer Lütfi Barkan "*Süleymaniye camii inşaat defterleri*" üzerine birer tebliğ yapmışlar ve bu tebliğler de büyük ilgi toplamıştır. Tebliğlerin yüzde sekseni türkçe okunmuş, türkçe tartışılmış, konuşmaları idare edenler dahi idarelerini türkçe yapmışlardır.

Kurumumuzun yayınlarından mürekkep olarak açılan sergi de kongreye katılanların büyük ilgisini çekmiştir. 400'den fazla katalog kısa zamanda tükenmiş ve kitaplarımızdan satın almak için birçok müracaatlar olmuştur. Kongreye katılmış olan iki binden fazla ilim adamının ve yüzlerce meraklının ziyaret ettiği sergimizin bunlar üzerinde bıraktığı intiba çok müspettir. Kurumumuzun çalışmalarından haberdar olmyanlar, yayınlarımız karşısında takdirlerini bildirmekten kendilerini alamamışlardır. Bu sergiyi hazırlayan Genel Müdürümüz kongre ve Sovyet Rusya hakkındaki görüşlerini mufassal bir raporla Kurumumuza bildirmiştir.

Stockholm kongresi :

21-28 Ağustos 1960' ta Stockholm'de toplanan *Milletlerarası XI. Tarih İlimler kongresi*'ne Kurumumuz adına üyelerimizden Ord. Prof. Ömer Lütfi Barkan'la Prof. Dr. Şinasi Altundağ katılmışlar, kendilerine oradaki masrafları için Komitece iki yüzer dolar verilmiş olduğundan, Kurumumuz yalnız Prof. Şinasi Altundağ'ın yol parasını ödemiştir. Ayrıca Ankara ve İstanbul Üniversiteleri adına bu kongreye katılacak olan üyelerimizden Prof. Dr. Halil Demircioğlu ile Prof. Dr. Afif Erzen'e ikişer bin lira yardım yapılması Genel Kurulca uygun görüldüğü malûmlarıdır. Ancak Prof. Dr. Afif Erzen, döviz müsaadesi alamadığı için katılamamış, Prof. Dr. Halil Demircioğlu'na 2000 liralık yardım yapılmış, rapor henüz alınmamıştır.

Kongre hakkında Ord. Prof. Ömer Lütfi Barkan verdiği raporda, bu defaki kongreye Sovyet Rusya ile demirperde gerisi memleketlerinin, Japonya, Hindistan, İran ve Pakistan gibi Asya memleketlerinin her zamankinden daha faal bir şekilde katıldıklarını, "*Osmanlı İmparatorluğu ve Feodal Rejim*" adını taşıyan tebliği ile XVI—XVIII. yüzyıllarda Orta -Avrupa memleketleri ile ilgili meselelerin Osmanlı tarihiyle olan münasebetlerini aydınlatmaya çalıştığını, tebliğinin başta Sovyetler olmak üzere Bulgar ve Yugoslav tarihçilerince büyük ilgi ile karşılandığını ve uzun tartışmalara vesile olduğunu, asıl dikkate şayan olan tarafın, bu memleketlere mensup tarihçilerin Osmanlı İmparatorluğu'na ait görüş ve iddialarında sevindirici gelişmeler müşahade etmek olduğunu, kongrenin "*Tarih Demografi*" meseleleriyle ilgili toplantılarına da faal bir şekilde katılarak 27 Ağustos toplantısına başkanlık ettiğini, bir başka oturumda Türkiye'de bu alanda yapmakta olduğu araştırmalar hakkında verdiği bilginin alâka topladığını, diğer kongrelerde olduğu gibi, doğrudan doğruya Türk tarihiyle ilgili konuların henüz programlara alınmamış olmasının bu kongre için en büyük noksan olduğunu, 1965' te Viyana'da toplanacak olan kongrenin programına bu konuların konabilmesi için iki yılda bir yapılan komite toplantılarına esaslı tekliflerle katılmak gerektiğini, yeni Türk tarihçiliği hakkındaki kitabın da 1965 kongresine yetiştirilmesinde fayda bulunduğunu söylemekte ve kongreye sunduğu tebliğini daha genişletilmiş bir halde Belleten'de yayınlıyacağını sözlerine ilâve etmektedir.

Profesör Dr. Şinasi Altundağ ise, kısa raporunda kongreye "*İslâmiyette Dini Kanunlar ve Tarih*" adını verdiği bir tebliğle katıldığını, geçirdiği aile felâketi dolayısıyla tebliğini bizzat okumaya fırsat bulamadan memleketine dönmek zorunda kaldığını, tebliğini Profesör Dr. Halil Demircioğlu'nun okuduğunu, daha önce kongre kitabında yayınlanan hülâsayı sunduğunu bildirmiştir.

Marburg kongresi :

11-17 Eylül 1960' ta Marburg'ta toplanan *Milletlerarası X. Dinler Tarihi kongresi*'ne Kurumumuz adına üyelerimizden Prof. Tayyib Gökbilgin ile Bay Faik Reşit Unat katılmışlardır. Arkadaşlarımızın kongre hakkında verdikleri mufassal rapordan anlaşıldığına göre, üyelerimizden Prof. Dr. Şinasi Altundağ Stockholm kongresinden sonra bu kongreye de katılmak ve "*Osmanlı İmparatorluğu idaresinde kadınların rolü ve gayri müslimlerin yeri*" adlı bir tebliğ sunmak kararında iken eşinin ölümü

üzerine derhal memlekete dönmek zaruretinde kaldığından, Stockholm'da olduğu gibi, burada da tebliğini okuyamamış, yalnız tebliğinin özeti kongre üyelerine dağıtılmıştır.

Arkadaşlarımız raporlarında: "Bu kongrenin özelliklerinden biri, bilindiği gibi, dinî taassup hislerinden uzak, objektif bir şekilde meseleleri tetkik ve izaha çalışmasıdır. Bir kısım din adamları ve misyoner teşekkülleri mensupları ile birlikte üniversitelerde dinler tarihi ile meşgul olan tarihçilerin ve felsefecilerin burada oldukça fazla bir sayıda yer almış bulunmaları bunun bir delilidir." demekte ve şu temennide bulunmaktadırlar: "Bizim fikrimize göre, bir taraftan dinî öğretime müspet ve objektif bir veçhe ve istikamet verilmek istendiği bir devirde, diğer yandan, kütüphanelerimizdeki çok zengin islâmî yazma eserler ile İslâm araştırmalarına mükemmel bir zemin hazırlayan memleketimizde bu yola girmek ve gelecek kongrelere hazırlıklı ve organize bir halde iştirak ederek İslâm dini tarihine ait önemli çalışmaların mahsullerini de İslâm âlemine tanıtmak lüzumlu ve faydalı olacaktır."

Milletlerarası Daimî Altaistik Konferansı :

26 Haziran 1960'ta Almanya'nın Mainz şehrinde toplanan *Milletlerarası Daimî Altaistik konferansı*'na Kurumumuz adına üyelerimizden Ord. Prof. Dr. Reşit Rahmeti Arat'ın katılması Genel Kurulca uygun görülmüş ise de, zamanında döviz müsaadesi alınamadığından arkadaşımızın kongreye katılması mümkün olamamıştır.

Paris Antropoloji ve Etnoloji Kongresi :

30 Temmuz 1960'ta Paris'te toplanan *Milletlerarası VI. Antropoloji ve Etnoloji ilimleri kongresi*'ne Kurum adına üyelerimizden Ord. Prof. Dr. Şevket Aziz Kansu ile Ord. Prof. Dr. Muzaffer Şenyürek'in katılması Genel Kurulca uygun görülmüş, ancak bu hususta İçişleri Bakanlığından müsaade alınamadığından arkadaşlarımız bu kongreye katılamamışlardır.

İLMİ ARAŞTIRMALARA YARDIM

Bu yıl da Yeni Çağ Kolunun kararlarına uyularak üyelerimizden dört kişiye ilmi araştırmaları için yardım yapılmıştır. Bunlardan Prof. Dr. Halil İnalçık, aldığı 2000 liralık yardımla yaptığı araştırmalar hakkında bize verdiği raporda 18 Haziran-4 Temmuz ve 19 Temmuz- 9 Ağustos 1960 tarihleri arasında Bursa Müzesinde Kadı Sicilleri üzerinde çalışarak 1481 - 1500 yılları arasındaki sicilleri taradığını, iktisadî-içtimai tarih üzerinde 300'den fazla vesikayı kopye ettiğini ve başka bir çoklarını da özetlediğini, bu vesikaları 93 sayılı Belleten'de yayınladığı "*Bursa*" adlı makalesine ilâveten neşredeceğini, 10 Ağustos - 16 Eylül 1960 tarihleri arasında İstanbul'da Başvekâlet arşivi ile Topkapı sarayı müzesinde çalıştığını, arşivde bilhassa maliye ahkâm defterlerini inceliyerek vergilere ait malzeme topladığını, mühimme defterleri üzerindeki taramalara devam ettiğini, Kıbrıs tarihi ile timar, Osmanlı devletinin kuzey siyasetine ait vesikaları kopye veya hülâsa ettiğini, 92 sayılı Belleten'de "*Osmanlılarda Raiyyet Rûsumu*" adı altında yayınlamaya başladığı makaleler serisinde bu malzemeyi kullanacağını, avarız vergileri üzerindeki yazısını 1961

içinde yayınlamış olacağını, Topkapı Sarayı Müzesi kütüphanesindeki Selimname-lerin bir kısmının II. Selim devrine ait olup Kıbrıs fethi üzerinde çağdaş önemli kaynaklar olduğunu tespit ettiğini, bunlar üzerinde çalışmalara devam edeceğini bildirmiştir.

1000 liralık yardım almış olan Prof. Dr. Şinasi Altundağ, Kastamonu ve Kütahya Müzelerinde bulunan Şer'îye sicilleri üzerinde 35 gün müddetle çalıştığını, mufassal raporunu ayrıca takdim edeceğini; 1000 liralık yardım almış olan Ord. Prof. İsmail Hakkı Uzunçarşılı, Şer'î mahkeme sicillerini incelemek üzere Bursa'ya gitmiş ise de, defterler ciltlenmeye verilmiş olduğundan göremediğini, bunun üzerine İznik ve Köprü Hisar'a giderek Osmanlılara ait bazı eserleri incelediğini, ayrıca Tekirdağ'a giderek bazı Osmanlı büyüklerinin mezar taşlarını tetkik ettiğini, araştırmalarının ikinci kısmını Nisan sonunda Ankara'da Vakıflar Genel Müdürlüğünde yapacağını; 500 liralık yardım almış olan Bay Faik Reşit Unat, verdiği raporda :

1) İstanbul Belediye kütüphanesinde bulunan Meşrutiyet Devri gazete koleksiyonlarını sıra ile gözden geçirerek bu devrin başlıca olayları hakkında kronolojik bilgiler toplayıp tasnif ettiğini,

2) Merhum Abdurrahman Şeref Bey'in, yayına hazırlamakla görevli olduğu, Meşrutiyet devri tarihine eklenmesi gerekli belge ve bilgileri topladığını,

3) İkinci Meşrutiyet devri hakkındaki neşriyatın bir bibliyografyasını yapmak için kitaplıklarda incelemeler yaptığını,

4) İkinci Meşrutiyet devri olaylarını aydınlatıcı mahiyette o devir siyasi şahsiyetlerinin tefrika suretiyle gazete ve dergilerde çıkan hâtıralarını tespit ve tetkik ettiğini açıklamışlardır.

EDİRNE'NİN 600 ÜNCÜ FETİH YILI

Üyelerimizden Ord. Prof. Dr. Süheyl Ünver'in teklifi ve Yeni Çağ Kolumuzun kararıyla Edirne'nin 600 üncü fetih yılı münasebetiyle Kurumumuzca yapılması gereken yayın ve saire gibi işleri yoluna koymak için Bay Tahsin Öz'ün başkanlığında Ord. Prof. Dr. Süheyl Ünver ve Prof. Tayyip Gökbilgin'den mürekkep bir komite kurulmuş ve komitenin hazırladığı çalışma programı Kolum 28 Nisan 1960 tarihli toplantısında da uygun görülerek Yönetim Kurulunuza verilmişti. Bu programa göre çalışmalar, yayın ve ilmî toplantılar olmak üzere iki bölümde toplanmaktadır. 1960 yılında Yönetim Kurulunuz komite emrine 1000 lira avans vermiş, bu avanstaki 708 lira komite üyelerinin Edirne'ye yaptıkları gezi için harcanarak geri kalanı Kuruma iade edilmiştir. Fetih tarihi henüz kesin olarak tespit edilmediği için, kutlamanın ne zaman yapılacağı malûm olmadığı gibi, yayınlanmak üzere Yönetim Kuruluna bir eser de henüz verilmemiştir.

İLMÎ KONFERANSLAR

Genel Kurulun 1959 toplantısında verilen karara uyularak 1960 toplantısından önce bir açılış töreni yapıldığı ve üyelerimizden üç arkadaşın çok ilgi çeken konferanslar verdiği malûmlardır. Bunların konuları şöyle idi:

1) Prof. Dr. TAHSİN ÖZGÜÇ: *Altın-tepe kazıları.*

2) Ord. Prof. ÖMER LÜTFİ BARKAN : *Süleymaniye cami ve imareti inşaatına ait haftalık muhasebe defterleri.*

3) Ord. Prof. Dr. EKREM AKURGAL : *Urartu Sanatı*.

Bunun dışında Üniversitenin davetlisi olarak Ankara'ya gelmiş bulunan Roma Üniversitesi Fen Fakültesi Dekanı ve Tıp Tarihi Uzmanı Prof. Sabato Visco, 19 Nisanda Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesinde Kurumumuz adına "*Bartolomeo Eustachio ve XVI. yüzyılda anatominin inkişafı*" konusunda bir konferans vermiştir.

ATATÜRK'Ü ANMA TOPLANTISI

Geçen yıl Üniversiteler ve gençlik teşekküllerince tertiplenen Atatürk haftası münasebetiyle Kurumumuz da 16 Kasım 1960 çarşamba günü saat 16' da Kurum merkezinde Büyük Kurucusunun aziz hâtrasını anmak amacıyla bir tören hazırlamıştır. Törene Asbaşkan Prof. Dr. Afet İnan başkanlık etmiş ve sırasıyla şu konuşmalar yapılmıştır:

- 1) TEVFIK BİYIKLIOĞLU: *Türk Tarih Kurumu'nun kuruluşu*.
- 2) Prof. Dr. AFET İNAN: *Türk Tarih Kurumu'nun bilimsel çalışmaları*.
- 3) Prof. Dr. TAHSİN ÖZGÜÇ: *Türk Tarih Kurumu'nun kazaları*.
- 4) FAİK REŞİT UNAT: *Türk Tarih Kurumu'nun tarih öğretimimize hizmetleri*.
- 5) ULUĞ İĞDEMİR: *Türk Tarih Kurumu'nun kitaplığı ve Basımevi*.

Konuşmalardan sonra davetlilere çay ikram edilmiş ve kütüphanemiz gezdirilmiştir.

KİTAPLIK

Kurum kitaplığının bu yılki çalışma ve gelişmeleri şöyledir :

Yıl içinde 174 cildi satın alınmak, 453 cildi hediye ve mübadele yoluyla, kitaplığımıza 627 kitap girmiş ve bunların kayıtları, fişleri tamamlanarak okuyucuların faydasına sunulmuştur. Ayrıca 1 yazma, 5 mikrofilm, 2 fotokopi ile 2 cilt gazete koleksiyonu ve Ankara'daki İslâmî kitabelere ait 165 parça estampaj satın alınmıştır.

Yine yıl içinde 133 ü satın alınmak, 522 si hediye ve mübadele suretiyle, 655 periyodik eser ve 2963 günlük gazete gelmiş ve kayıtlara, fişlere geçmiştir.

Rahmetli Osman Ferit Sağlam'ın bağışladığı kitapların fişlenmesine devam edilerek büyük bir kısmı tamamlanmış ve yerlerine konmuştur.

Yine Rahmetlinin kitapları arasında bulunan zengin resim koleksiyonu da tanzim edilerek kayda hazır duruma getirilmiştir.

Bu yıl içinde 738 kitap, 40 dergi, 20 gazete ve 44 yazma eser ciltlenmiş veya onarılmıştır.

1960 yılı sonunda kitaplığımızdaki kitapların sayısı — yazmalar, dergiler ve gazeteler hariç — 39.553 cilde yükselmiştir. Kitaplık komisyonu ihtiyaç görüldükçe toplanmış ve kitaplığa alınacak kitapları seçmiş, gerekli direktifleri vermiştir.

KOL ÇALIŞMALARI

Kollar, Yönetmelik gereğince toplantılarını yapmışlar ve gerek Yönetim Kurulunca havale edilen, gerekse üyeler tarafından teklif olunan konuları görüşerek kararlara bağlamışlardır. Bu arada Yeni Çağ Kolu 27 ve 28 Kasım 1960

tarihlerinde İstanbul'da, Edebiyat Fakültesinde yaptığı bir toplantıda şunları kararlaştırmıştır :

a) Yeni bir iç yönetmelik hazırlanması için Prof. Dr. Âfet İnan, Ord. Prof. Enver Ziya Karal, Prof. Dr. Halil İnalçık, Faik Reşit Unat ve Uluğ İğdemir'den müteşekkil bir komite kurulması,

b) Tetkiki Başbakanlıktan Kurumumuza havale edilen "Arşiv Kanunu tasarısı" üç kişilik bir komisyonca incelenmiş ve tespit edilen mütalâalar Kolca da kabul edilmiş olduğundan, tasarının Yönetim Kurulu yoluyla Başbakanlığa sunulması,

c) Türk Tarih Kurumunda bir Türk Mimarisi ve Sanatı Arşivi kurulması hakkında Amerikalı Prof. Smith tarafından yapılan teklifin dört kişilik bir komisyon tarafından incelenerek mukabil teklifin hazırlanması,

d) Halk için hazırlanması kararlaştırılan Osmanlı Tarihinin ikinci cildinin İmparatorluğun sukutuna kadar getirilmesi ve bu cildin on dokuz ve yirminci yüzyıllara ait kısımlarının yazılması işine Faik Reşit Unat'ın da katılması,

e) Dünya tarihi serisinde çıkarılması kararlaştırılan "Fransız İhtilâinden zamanımıza kadar yakın çağda Avrupa Tarihi" cildinin Prof. Dr. Cemal Tükin tarafından yazılması,

f) Osmanlı Tarihinin son ciltlerini yazmakla görevli Ord. Prof. Enver Ziya Karal'ın teklifi üzerine, bu eserin son sekizinci cildinin ikinci Meşrutiyetin ilânından 1918 yılı sonuna kadar olan devreye tahsis edilmesi ve yine kendisi tarafından yazılması,

g) Millî Eğitim Bakanlığı tarafından incelenmesi Kuruma havale edilen göç yolları haritasını tetkikle görevli Faik Reşit Unat'ın tekliflerinin Yönetim Kuruluna sunulması,

h) Evvelce Kurum tarafından satın alınan "Sicilli Osmanî Zeyli" 'nin basısından vaz geçilmesi, yalnız bu eserden faydalanmayı kolaylaştırmak için Faik Reşit Unat tarafından hazırlanacak alfabetik bir fihristin bastırılması.

VI. TÜRK TARİH KONGRESİ

1961 yılı Kurumumuzun 30. kuruluş yıl dönümüdür. Bu münasebetle Genel Kurulun da arzusuna uyan Yönetim Kurulunuz, VI. Türk Tarih Kongresinin 20-26 Ekim 1961'de Ankara'da toplanmasını uygun bulmuş ve gerekli hazırlıklara başlanmıştır. Birinci sirküler 15. XI. 1960'da yerli ve yabancı 226 ilim adamı ile ilmî kurumlara gönderilmiştir. Bugüne kadar 59 kişi kongremize ilmî bir tebliğ ile katılmak istediğini bildirmiştir. Kongre münasebetiyle Fakülte holünde Kurum yayınlarıyla, çalışmalarımızı gösteren bir sergi de tertiplenecektir.

UNESCO TÜRKİYE MİLLÎ KOMİSYONUNDA ÇALIŞMALAR

UNESCO Türkiye Millî Komisyonunda Kurumumuzu temsil eden Asbaşkanımız Prof. Dr. Âfet İnan, 1960 çalışmaları hakkında şu raporu vermiştir:

"UNESCO Türkiye Millî Komisyonu Yönetim Kurulu üyesi olarak 1960 yılı çalışmalarında T. T. Kurumu'nu temsil etmiş bulunuyorum. Eylül 1960 tarihinde Ankara'da XVI. Genel Kurul toplantısını yapan UNESCO Millî Komisyonumuzda "Yönetmelik tadil teklifi" üzerindeki çalışmalarda bulundum. Burada esas

itibariyle UNESCO Millî Komisyonuna üye olacakların "100"ü geçmemesi ile müracaat edenlerden üç teşekkülün yeniden alınması teklifini Genel Kurulda kabul ettirdik.

"Bu yıl yayınladığım "Tarih üzerinde inceleme ve makaleler" adlı kitabımda UNESCO ile ilgili bütün yazılarımı bir bölüm başlığı altında (s. 352 - 380) toplamış bulunuyorum. Millî Eğitim Bakanlığının okullara tavsiye ettiği bu kitabımda UNESCO hakkında bazı bilgiler verilmiş bulunuyor.

"UNESCO merkezimizin ele aldığı ve bütün Millî Komisyonların işbirliğini istediği meşhur şahısların tespiti ve yıldönümlerinin her memlekette kutlanması için T. T. Kurumu ile UNESCO Millî Komisyonunun müşterek bir program tespit etmesi çok faydalı olacaktır. Bu hususun T. T. Kurumu üyelerimizin dikkatine arz edilmesini derin saygılarımla bildiririm."

KAZILAR

Bu yıl da Eski Çağ Kolunun karariyle Kültepe, Altın-tepe, Kara Höyük, Side, Tilmen, Yesemek, Toprakkale, Çandarlı ve Karatepe kazılarına devam edilmiş, Trakya-Marmara ve Hatay-Adıyaman bölgelerinde Tarih Öncesi araştırmaları ve kazılar yapılmıştır.

Millî Eğitim Bakanlığı bu yıl da kazılarımıza para ve uzman vermek suretiyle yardımlarını ve ilgisini devam ettirmiştir. Huzurunuzda teşekkür ederiz.

Yapılan kazı ve araştırmalar hakkında Kazı Direktörlerinden aldığımız kısa raporları olduğu gibi sunuyoruz :

1 — Hatay'da ve Adıyaman'da Tarihöncesi araştırmaları :

"1960 yılı Eylül ayında Hatay vilâyeti dahilindeki araştırmalarıma devam ettim. Bu araştırmalar esnasında Antakya'nın kenarında bulunan Altındere'de yeniden üst Aşölen kültüre ait bazı el baltaları buldum. Altındere'de 1958-1960 yıllarında yaptığım araştırmaların sonuçları yayınlanmıştır.

"Antakya'dan Samandağ'a geçerek Tıkalı Mağara'da 1958 yılında başladığım kazıya devam ettim. Bu yıl kaya sığınağının önünde bulunan düzlük üzerinde çalıştım. Bu kısımda yaptığım kazı, Tıkalı Mağara sakinlerinin sığınağın önündeki platform üzerinde de oturduklarını göstermiştir. Bu kazıda Levaluvazo-Musteriyen kültüre ait birçok alet ve fosil hayvan kalıntısı bulunmuştur. Doç. Dr. Oğuz Erol da Samandağ bölgesinde dördüncü zamana ait eski sahil hatları üzerindeki jeolojik araştırmalarına devam etmiştir.

"1960 yılı Ekim ayında Doç. Dr. Enver Bostancı ile birlikte Adıyaman vilâyetinde Pittard'ın yaptığı araştırmalardan beri bilinen Pirun ve Palanlı bölgelerinde araştırma yaptım. Pirun'da çok tipik aletler bulduk. Halen bu buluntular üzerinde çalışıyoruz. Dönüşte Adıyaman-Gaziantep-İskenderun arasında yol boyunca gözlemler yaptık.

"Bu münasebetle, bu araştırmalar için gereken ödeneği vermiş olan Türk Tarih Kurumu'na teşekkürü bir vazife bilirim."

ORD. PROF. DR. M. ŞENYÜREK

2 — İstanbul -Trakya Bölgesi Tarihöncesi araştırmaları :

“İstanbul ve Türkiye Trakyası Prehistorya araştırmalarına ait 1960 yılı çalışmalarım, İstanbul civarında Yalova, Kemerburgaz, Fikirtepesi (Kadıköy), Uzunçayır sekileri, İçerenköy, Pendik, Kemiklidere vâdisi, Trakya’da Edirne ilinde “Çardakaltı” prehistorik istasyonu, Sinanköy (Pravadi) mağara ve kaya sığınakları, Sabuncu bağları alüvyonları, Maltepe ve Mezartepe höyüklerindeki istikşaf ve kazı-sondaçlarına inhisar etmiştir. Fikirtepe’de 1952 yılında Paleolitik tipte bazı âletler tespit etmiştim (Ş. A. Kansu —Introduction à l’Anthropologie de la Période Byzantine: Bericht über die 5. Tagung der Deutschen Gesellschaft für Anthropologie in Freiburg 1956 s. 61-67). Burada aynı yıl Ord. Prof. Dr. Arif Müfid Mansel, Ord. Prof. Dr. Kurt Bittel ve Prof. Dr. Hâlet Çambel tarafından yapılan kazıda prehistorik bir yerleşme yerine ait malzeme ele geçirilmiştir.

“Bu yıl Fikirtepe çevresinde tekrar paleolitik âletler aramaya gittiğimizde, bu mevkide bizi yeniden bir sondaç-kazıya yönelten sebep, 1952 yılına kadar hemen hemen boş ve açık olan alanın son yıllarda gecekonduların istilâsına uğraması dolayısıyla yapılar için açılan çukur ve kesitlerde 1952 kazısının çok daha kuzey-batısında ve 200-300 metre uzaktaki yerlerde iskân toprağı tabakalarının meydana çıkmış olmasını gördüğümden, geçen yıl Edirne’de tespit ettiğim *Çardakaltı* yerleşme yerinin malzemesi ile muhtemel bir münasebet imkânını aramayı denemek isteği olmuştur. (1952 İstanbul heyetinin kazı yeri ortadan kalkmış durumdadır. Buradan şimdi bir şose geçmektedir). Bu suretle Fikirtepe’de açtığım üç sondaç kuyusundan bilhassa (A) ocağından çok sayıda keramik, biraz kemik malzeme ile besin maddesi olarak yenmiş midye kabukları külçeleri elde ettik. Pendik’te ikinci hat için açılan yarmalarda sathıtan 1.50 m. derinlikte midye kabukları, kül kalıntıları ile birlikte Bakırçağı tip ve yapısında keramik parçaları bulunan 3 yerleşme tabanı tespit ettim. Bu iskân yeri ikinci hat inşaatı sebebiyle herhalde çok tahrip edilmiş benziyor. Sahipli arazi olan bu noktalarda ileride etraflıca araştırma yapmak ve J. Miliopulos’a atfen Kurt Bittel’in kaydettiği Pendik Bakırçağı buluntusu ile ilgili olup olmadığını meydana çıkarmak gerekiyor (Kupferzeitl. Siedlung bei der Kapelle des Heiligen Johannes. J. Miliopulos, 1908. —Fornvânnen 17-18, 1922-23, 127 f. Am. 41. 1916, 427— Kurt Bittel, Prähistorische Forschung in Kleinasien s. 131, 1934).

“Bundan başka, Fikirtepe sırtlarının hâkim olduğu Kurbağalidere mecrası ile ilgili Uzunçayır sekilerinde ve İçerenköy’de ve nihayet Kemerburgaz Davutpaşa deresi sekilerinde istikşaflarda bulundum.

“Edirne’de geçen yıl Tunca’nın üst sekisi seviyesinde tespit etmiş olduğum *Çardakaltı* Prehistorik yerleşme yerinde yeniden sondaç-kazı yaptım. Geçen yıla kıyasla daha çeşitli bezekli keramik parçaları elde ettim. Bu istasyon, resmî teşebbüslerimize rağmen kum ve çakıl ocağı olarak tahrip olunmaktadır. Edirne ili resmî makamlarına hiç olmazsa höyük toprakları kalıntılarının (ki içlerinde çok miktarda keramik ve maddî kültür malzemesi saklı olduğu anlaşılıyor) tahripten korunması için tarafımızdan müracaat yapılmıştır. Edirne ilinde Sinanköy (eski Pravadi deresi) vâdisinin yamaçlarında ilgimizi çeken 6 dan fazla kaya sığınağı ve birkaç derince mağaranın içinde muhtemel Paleolitik ve muahhar kültürlerle ait yerleşme izleri bakımından yaptığımız sondaç-kazılar müspet bir sonuç vermediler. Edirne’nin

Kıyık semtinde geçen yıl elde ettiğimiz fosil Mastodon defanslarına mukabil bu sene yine Edirne'nin Kıyık semtinin doğusunda Sabuncubağları alüvyonları ve sel yataklarında yaptığımız sondaj ve araştırmalarda genç ve yaşlı fosil Mastodon dişlerine, defans, tam alt çenelere, omur ve diğer iskelet kemiklerine ve 3. zaman sonlarında yaşamış diğer omurlu hayvan fosillerinin dişlerine rasladık. Edirne'nin eski Osmanlı devri tarihi ile muhtemel ilgisi bakımından Sabuncu mezarlığından bahsetmek isterim.

“Edirne’de Maltepe ve Mezartepe höyüklerinde de ilk hamlede müspet sonuç vermeyen kısa araştırmalarda bulunduk. Buna karşılık Trakya’nın Edirne iline ait 1960` yılı istikşaflarımızda tetkikini önümüzdeki araştırmalara bıraktığımız *megalit* anıtların izleri üzerinde olduğumu açıklamak isterim.

“Tetkik malzemesinin hemen hepsi Ankara’ya nakledilmiştir.”

ORD. PROF. DR. ŞEVKET AZİZ KANSU

3 — Kültepe ve Altuntepe kazıları :

“T. T. K. ile Eski Eserler ve Müzeler Umum Müdürlüğü adına Prof. Dr. Tahsin Özgüç’ün başkanlığındaki heyetimiz, 1960 yılının Haziran, Temmuz, Ağustos, Eylül ve Ekim aylarında, önce Kültepe, sonra Altuntepe kazılarına devam etmiştir. Kültepe’de hem *karum*’da, hem de tepede çalışılmıştır. Tepe kazılarında, aşağıdaki, dört nokta üstünde durulmuştur :

1 — Kaniş’te, ilk defa olmak üzere, şehir surununun bir parçası meydana çıkarıldı. Kalınlığı 6 metreyi bulan sur, dört köşeli kulelerle takviye edilmiş ve şehrin içine bakan kısmında surun üstüne çıkmayı temin eden taş merdivenler bulunmuştur. Surun taşla örüldüğü, kerpiçin kullanılmadığı anlaşılmaktadır. Meydana çıkarılan kısmı Roma-Hellenistik ve Frig devirlerine ait olup, muhtelif tamirler geçirmiştir. Sur, altındaki daha eski ve taş tekniği farklı olan Hitit kalesi üstüne kurulmuştur.

2 — Geniş sahayı kaplıyan ve beş senedenberi tetkik edilmekte olan büyük sarayın şehir suruna yaklaşan ve ikamete tahsis olunan bölümlerine ait tabanları ağaç döşeli yeni odaları açığa çıkarılmıştır. Bu odalarda sarayın taş, ağaç ve kerpiç olan inşa malzemesini bir arada görmek mümkün olmuştur. Uzun ömürlü saray, zamanla ve yeni ilâvelerle genişletilmiş, fakat bugünkü şeklini, ancak, Kaniş karumu’nun II. katı ile çağdaş olan bir zamanda almış ve karum’un II. katını sona erdiren yangınla ömrünü tamamlamıştır.

3 — Kültepe’nin bütün iskân tabakalarını tespitte çalıştığımız derin çukurdaki kazılarda Eski Tunç Devrinin ilk safhasında yangın geçirmemiş basit evlere raslandı. Ölüler, odaların tabanları altına gömülmüştür. Keramik, umumiyetle, üstteki yapı katlarında bulunanlardan farklı olmamakla beraber, ince cidarlı, parlak teknikteki kapların azaldığı görülmektedir. Bu katta Kuzey Suriye’den ithal edilmiş keramiğe raslanmadı. Halbuki, üstteki katlarda Gözlükule, Tel-el-Cüdeyde’de bulunan keramiğin paralellere raslanmış ve iki bölge arasında, kronoloji bakımından, bir köprü kurmak imkânı hasıl olmuştu. Kültepe’deki E. T. D. keramiğinin Kızılırmak kavsinin kuzey ve batı kısımlarında bulunan keramiğe nazaran mahallî bir hususiyeti olduğu anlaşılıyor.

4 — Tepe'de karum'un II. III. ve IV. katına tekabül eden yapı katları ve bilhassa II. katla çağdaş büyük taş binalar tetkik edilmiş, ayrıca III. Alişar keramiğine ait yeni ve bol örnekler bulunmuştur.

“Karum'a gelince :

“Ib katının geniş teşkilâtli binaları tam plânları ile meydana çıkarılmış ve oda tabanları üstünde, bol miktarda küçük eşyaya raslanmıştır. Bu evlerin kerpiç duvarları taban seviyesinden 1 m. yükseklikte başlamaktadır. Evlerden bazılarının taşla örüldüğü, kerpiç kullanılmadığı görülmektedir. Odalardan bazıları iri zahire küplerinin yerleştirildiği depolar haline getirilmiştir. Evlerden çoğunun yandığı, fakat bu yangının II. katı sona erdiren yangın kadar şiddetli olmadığı anlaşılmaktadır.

“Kerpiçlerin boyu, ağaç malzemenin miktarı ve kullanıldığı yer, II. katta umumi olan teknikten farklıdır. Tabletler, mühürler ve keramik Ib üslûbuna göre hazırlanmıştır. Bir mezarda ölü hediyesi olarak bulunan serpantin'den boğa biçimindeki allık kutusu ünik bir eserdir.

“II. katta iki yeni arşiv, muhtelif evler ve bol miktarda küçük eşya keşfolundu. Bunlardan bir tanesinde Anadolu'lu bir tüccarın arşivine ve çeşitli keramiğe raslandı. Bunlar arasında en mühimlerini uç kısımları hayvan başı şeklinde işlenmiş uzun perdah taşları, yatmış durumda ve bugüne kadar benzerlerine tesadüf edilmeyen domuz, köpek ve keklik şeklinde ritonlar, kemikten çok güzel bir koç heykelciği, ithal eşyası, III. Alişar vazoları ve Urartu sehpaalarını hatırlatan üç ayaklı sehpa, kartal ve boğa biçiminde ritonlar teşkil ediyordu. Gaga ağızlı bir testinin kulpu üzerine oturtulmuş atın üstündeki insan heykelciği, bu devirde eşsiz bir eserdir. İtiraf edeyim ki, karum'da 12. nci kazı mevsiminde bu kadar bol ve eski senelerin malzemesine nazaran bu kadar değişik eserlerin bulunabileceğini düşünmemiştim. Karumun uzak kısımlarında yapılan kazılarda şehir suru izine, mâbet veya resmî karakteri olan idare binalarına raslanmadı.

“III. kat evleri, II. veya Ib evlerine nazaran zayıf temelli, ince duvarlıdır. Bu katta iri ve muntazam taşlar az kullanılmıştır. III. kat evlerinden hiçbiri yanmamıştır; esasen, bu kat bütün şehri kaphyan bir yangın felâketine de maruz kalmamıştı. Ana toprak üstündeki IV. kat evlerinin de teknik ve plânları III. kattakilere farklı değildir. Bunlarda kerpiç örgü taban hizasından başlamakta ve evlerin içi, çok muntazam bir şekilde sıvanmaktadır. IV. kat evlerinde de herhangi bir yangın izi görülmemiştir. Bu katta üç keramik nevinin yanyana kullanıldığı görülmektedir:

a) Elde yapılmış boyalı ve hakikî III. Alişar keramiği; bu keramik gurubu II. katın tekniği müttekâmil III. Alişar keramiğinden farklıdır.

b) Elde yapılmış tek renkli, kaba hamurlu III. Alişar keramiği.

c) Çarkta yapılmış, parlak astarlı ve iyi perdahlı Hitit keramiği.

“a ve b tipine girenlerin şekilleri arasında bir fark yoktur. Yalnız boya ile süslenenlerin hamuru daha iyi işlenmiş, astarları da daha parlaktır. Hiç şüphesizdir ki bu ilk iki gurup da III. Alişar tipi keramiğin boyalı ve boyasız örneklerini temsil eder. Bunların miktar bakımından c gurubuna, yani Hitit keramiğine olan nispeti aşağı-yukarı yüzde ellidir. Bunlar, daha ziyade, basit kaplara inhisar etmekte olup, II. katın mütenevvi şekilleri henüz bilinmemektedir. IV. kattaki Hitit keramiğinin

çoğu kırmızı astarlı, parlak perdahlıdır. Kap şekilleri II. veya Ib katında gördüklerimiz kadar bol ve çeşitli değildir. III. katta III. Alışar tipi keramiğin boyalı ve boyasız örnekleri, IV. kattakilere nazaran daha azdır. Bu sene yaptığımız istatistiğe nazaran bu nispet yüzde 25-30'dan fazla değildir. Buna karşılık c gurubunun hem miktarı artmış, hem de kap şekilleri zenginleşmiştir. III. ve IV. kat, tepedeki E. T. D. medeniyetlerini Assur Kolonileri devrinin parlak safhası olan II. kata bağlayan ve III. Alışar keramiği ile tepede büyük binalarla temsil edilen ve Suriye'den ithal olunan keramiğin yardımı ile tarihlenebilen -intermediate- medeniyeti izah etmekte yardımcı olmaktadır.

"Altın-tepe'de 1960 yılının Eylül ve Ekim aylarında çalışılmış ve aşağıdaki mezzular üstünde durulmuştur :

1 — *Mezarlık sehastında*, mezarların birbirine olan münasebeti aydınlanmıştır. 1938 yılında karıştırılan mezarın diğer iki mezardan ayrı bir plâna ve hususiyete sahip olduğu görüldü. Mezar bir koridor ve mustatil bir odadan ibarettir. İçü güzel işlenmiş taşlarla kaplıdır. Odanın uzunluğu 4 m., genişliği 2,40 m.dir. Duvarlardaki nişler, diğer iki mezardakilere bakınca çok büyük olup, ortalarına konulan birer taşla ikiye ayrılmıştır. Bu nişlere, diğer iki mezardakilerin aksine, ölü hediyeleri konulmuştur. Nişli dromos-koridorun uzunluğu 2,20 m.dir. Kapı, aralıkli olarak konulan, iki yassı taşla kapatılmıştır. Mezarın içten yüksekliği 2 metreden fazla değildir. Ölü, taban üstüne yatırılmıştır; lâhit yoktur. Mezarda, benzerlerine 1938'de raslanmayan ve çok enteresan olan tunçtan, fildişinden, altından, gümüşten ve renkli taşlardan yapılmış sanat eserleri ve eskiden elde edilenlerin eşleri bulundu. Bunlar arasında altın bir levha üstüne tasvir olunan insan başlı, kanatlı boğa, geometrik motiflerle süslü gümüşten kemer parçası ve fildişinden insan eli en orijinal buluntulardandır. Mezar odasının üstü, düz dam şeklinde, yassı ve iri taşlarla kapatıldıktan sonra, önce kalın bir kerpiç tabakası, sonra da taş blokajla örtülmüştür. Bitişindeki 3 odalı mezar da bu tarzda örtülmüştür.

2 — *Şehir suru-kale hattındaki çalışmaları*: Altın-tepe, kulelerle takviye edilmiş kalın bir surla çevrilmiştir. Tipik Urartu stilinde bir kale olup, çok iri bloklar kullanılmıştır. Dört köşeli kulelerin beden duvarından dışarı doğru çıkıntısı 1 metreden fazla değildir. Sur, sandık biçiminde olup, sandıkların içleri taş ve kerpiç toprağı ile doldurulmuştur. Surun yukarı kısmı iri kerpiçlerle örülüdür. Kerpiç sur, bugün de 3,80 m. yüksekliğini muhafaza etmektedir. Şehre çıkan yol belli olmakla beraber, kale kapısı henüz tetkik edilmemiştir.

3 — Kazıların ortaya koyduğu en mühim eser, tipik bir *Urartu mâbedidir*. Mâbet, kapısı güneye bakmak üzere, güney-kuzey istikametinde inşa edilmiştir. Kare plânlı (13,90 m.) mâbedin duvarları, üç sıra halinde, çok iyi işlenmiş taşla kaplıdır. Dış kapının önünde iki taş basamak vardır. Buradan uzunluğu 3,80 m. olan bir koridordan *cellay*e girilir. Kare biçimindeki cella'nın kuzey duvarı ortasında, kenarları kesme taşla kaplı bir heykel kaidesi vardır. Cella'nın toprak tabanında, çoğu mızrak ucu olmak üzere, birçok adak eşyası bulundu. Mâbedin yukarı kısmı kerpiçtendir. Cella'nın kerpiç duvarı, içten kırmızı ve mavi renkle boyanmıştır. Yangın görmemiş, tahrip edilmemiştir. Duvarları çok kalın ve massiftir. Cephenin ön kısmında bulunan kalın ağaç direkler, mâbedin prostylos tarzında olduğunu göstermektedir. Toprakkale mâbedinde olduğu gibi, burada da sunak

ön kısımda bulunmalıdır. Direklerin varlığı ve mâbet duvarlarının kalınlığı, çatının semer dam şeklinde örtüldüğünü göstermektedir. Bina, plâni ve bütün yapı hususiyetleriyle, Toprakkale'deki Haldi mâbedinin paralelidir.

"Tepenin kuzey-doğusunda, Karmur-Blur'dakine müşabih ve içinde çok iri zahire küplerinin muhafaza olunduğu bir depo binasına raslandı. Binanın çatısını taşıyan kalın direklerin bastığı yuvarlak taş kaideler yerlerinde durmakta idi.

"Altuntepe'deki Urartu binaları tek yapı katı halinde olup, hepsi aşağı yukarı mezarlarla çağdaş, yani M. ö. 8. asrın sonuna ve 7. asrın ilk çeyreğine aittir (713-679).

"Kalenin altındaki buluntular, Altuntepe'nin Eski Tunç Devrinde de iskân edildiğini göstermektedir. Keramik, esas itibariyle mahallî bir tipi temsil etmektedir. Bununla beraber, bir taraftan Kuzey ve Orta Anadolu, diğer taraftan Karaz örneklerini andıran kaplar da vardır. Bunlar, Altuntepe keramiğinin iki bölge arasında bir intikal grubunu temsil ettiğini göstermektedir. Altuntepe çevresinde, Eski Tunç Devrinde iskân edilmiş başka höyükler de vardır."

PROF. DR. TAHSİN ÖZGÜÇ

4 — Karahöyük kazısı :

"Türk Tarih Kurumu, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Hitit Araştırmaları Enstitüsü ve Millî Eğitim Bakanlığı Eski Eserler ve Müzeler Umum Müdürlüğü adına müştereken yapılmakta olan Konya Karahöyük hafriyatına 1959'da ara verildikten sonra, 1960 yılında yeniden başlanmış ve kazılar 13. VIII. 1960 tarihinden 21.X.1960 tarihine kadar devam etmiştir.

"Ord. Prof. Dr. Sedat Alp'in başkanlığındaki kazı heyetinde Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Hititoloji asistanlarından Dr. Hayri Ertem ile Yaşar Coşkun, İstanbul Edebiyat Fakültesi öğrencilerinden Nuray Alpan ile Nural Onat ve Müzeler Umum Müdürlüğünden fotoğrafçı Salâhattin Öztartan ile Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesinden müstahzır Osman Karakaya vazife görmüşlerdir.

"1960 yılında höyük'te ve güneyde höyüğün devamı olan tarlada çalışılmıştır. "Höyükte I., II., III. ve V. ile VI. tabakalar araştırılmıştır.

"I. tabakada ilkten höyüğün merkezinde N çukurunda çalışılmış ve bu çukurdaki çalışmalar memnuniyet verici bir şekilde inkişaf etmediğinden, N çukuru terk edilerek höyüğün zirvesinin kuzey kısmındaki O çukurunda I. tabakanın araştırılmasına devam edilmiştir. Bu sahada meydana çıkarılan büyük bir çöp çukurunda damgalı bazı bulla'lar elde edilmiştir.

"Yine zirvenin kuzey kısmında L çukurunda II. tabakanın 2. ve 3. seviyeleriyle III. tabakanın ilk seviyesi kazılmıştır. Bu sahada bazı bina plânları ile birlikte odalar içinde zengin keramik ve bazı bulla'lar meydana çıkarılmıştır. Ele geçen malzeme arasında hayat ağacını ihtiva eden bir silindir mühür baskısını anmak gerekecektir.

"1960 kazı mevsiminde Karahöyük'teki en şayanı dikkat buluntuları kuzeyde C çukurunun V. ve VI. tabakaları vermiştir. Nispeten dar bir sahanın araştırılmasına inhisar eden bu çalışmalarda tek renkli keramik yanında hendesi şekiller arzeden ve "intermediate" adı verilen mebzul miktarda çarklı ve çarksız boyalı keramik ele geçmiştir. Orta Anadolu'da, Erken Bronz Çağından Orta Bronz Çağına

intikali temsil eden tabakalarda meydana çıkan boyalı keramik nevinin Karahöyük'te de bulunması, bu keramikle temsil edilen kültür bölgesinin hududunu güney-batıda Konya—Karahöyük'e kadar genişletmektedir.

“Güneyde, Akropol ile şehir suru arasındaki sahada I. tabaka araştırılmış ve burada bazı bina temelleri bulunmuştur. P çukuru olarak adlandırdığımız bu çukurda küp mezarlar meydana çıkarılmıştır. Bunlar arasında dört köşeli bir küp dikkat nazarımızı çekmektedir. Evi temsil eden bu küpün ön cephesinde kabartma halinde iki tarafta birer sütun ile iki sütun arasında bir pencere görülmektedir. Aynı sahada fayanstan mamul ve kaidesi oval şekilde bir damga mühürü ele geçmiştir. Mühürün kaidesinde sahibinin ismi iki hieroglif halinde görülmektedir. Bu buluntu da Hitit hierogliflerinin yaşı bakımından daha evvelki senelerdeki buluntular münasebetiyle ortaya atılan görüşlerimizi teyit etmektedir.”

ORD. PROF. DR. SEDAT ALP

5 — *Side kazısı :*

“Eski Eserler ve Müzeler Umum Müdürlüğü, Türk Tarih Kurumu ve Antalya Arkeoloji İstasyonu tarafından sağlanan ödenekler ile 1960 yılında Antalya bölgesinde Side antik şehrinde Eylül ortalarından itibaren bir buçuk ay kadar çalışmak ve aşağıda gösterilen işleri başarmak mümkün olmuştur:

1 — Şehrin en büyük anıtı olan tiyatrodaki sahne binası cephesini temizlemek ameliyesine devam edilmiş, cephenin iki ucundaki enkaz kısmen kaldırılmış ve bu arada bazı kabartmalı levhalar ve birçok mimarî parçalar elde edilmiştir. Kazı mimarı Dr. Mübin Beken, tiyatronun rölövesi ve sahne binası cephesinin kâğıt üzerinde restitüsyonu işleriyle meşgul olmuştur.

2 — Tiyatronun yanındaki Geç devir şehir kapısı ile Hellenistik devir şehir kapısı arasındaki büyük direkli cadde tamamen meydana çıkarılmış, caddenin son kısımları çok harap bir durumda bulunmakla beraber, ilk defa olarak bir Pamfilya şehri ana caddesinin umumî heyeti hakkında bir fikir edinmek mümkün olmuştur. Cadde üzerinde bazı kitabelere ve altın yıldızlı bir tunç heykelin parçalarına raslanmıştır.

3 — Limanın kenarında halen ayakta duran büyük bir bina araştırılmış, binanın zemininde yapılan sondajlarda “hipokaust” tertibatı bulunduğundan, binanın imparatorluk devrine ait (belki M. s. 2. yüzyıl) bir hamam olduğu kesin olarak tespit edilmiştir. Binanın esaslı bir rölövesi mimar M. Beken tarafından yapılmıştır.

4 — Y. Mühendis Bay Ragıp Devres tarafından direkli cadde üzerindeki Geç Romen-Bizanten hamam binasında iki seneden beri yapılan tamir ve restorasyon işlerinin esas itibarıyla sona ermesi üzerine, muvakkat bir depoda saklanan heykeltraşlık eserlerinin büyük bir kısmı yeni “Hamam müzesi”ne naklolunmuş ve bunlar binanın arka salonunda son teşhir usulleri ve ışık problemleri gözönünde bulundurulmak suretile, tertip ve teşhir olunmuştur. Binanın ön salonu, havuzları ve sair tertipleriyle gayet iyi bir durumda bize kadar gelmiş olduğundan, burası olduğu gibi bırakılmış, fakat duvarlarındaki hücrelerin içerlerine küçük eb’adda heykeller vazolunmuştur. Teşhir hususunda tarafımızdan davet edilerek bir hafta kadar Side’de kalan heykeltraş Zühtü Müridoğlu’nun fikir ve tavsiyelerinden istifade

edilmiştir. Ayrıca tarafımızdan hamam binasının etrafı temizlenmiş, arka bahçe-deki enkaz kaldırılmıştır. Bu bahçenin istisnâ edilerek içinde müze bekçisi için bir kulübe inşası gerekmektedir.

5 — Şimdiye kadar esaslı bir plâni bulunmayan Side yarımadasının topografik plâni topograf Adnan Şakar'a yaptırılmıştır.

6 — Side'ye su getiren ve 30 km. uzunluğunda olan su kemer ve tesisleri üzerinde geçen sene yapılan tetkiklere bu sene de devam edilmiş, bu hususta yeni bir takım fotoğraflar, fotoğraf uzmanımız Aziz Albek tarafından çekilmiştir.

“Son söz olarak, bu işlerin tahakkuk etmesinde bize maddi ve mânevi yardımlarını esirgemeyen Eski Eserler ve Müzeler Umum Müdürlüğü ve Tarih Kurumu'na heyetimiz adına şükran ve teşekkürlerimizi sunarız.”

ORD. PROF. DR. ARİF MÜFİD MANSEL

6 — *Yesemek çalışmaları ve Tilmen Höyük kazısı:*

İslâhiye dolaylarında üç yıldan beri Kurumumuz adına yapılmakta olan çalışmalara bu yıl Eski Eserler ve Müzeler Genel Müdürlüğünün ve İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesinin de iştirakiyle devam edilmiş ve üyelerimizden Prof. Dr. U. Bahadır Alkım'ın başkanlığı altında Mühendis-Topograf Ferit Koper, Arkeolog Handan Alkım, Arkeolog Refik Duru, Foto uzmanı Arkeolog Aziz Albek, stajiyer Âkif Dâi ve stajiyer Hulûsi Atahan'dan kurulu bir heyet, 20 Temmuz - 20 Eylül 1960 tarihleri arasında Yesemek'te ve Tilmen Höyüğünde çalışmalarını geliştirmiştir. Heyet Başkanı Prof. Dr. U. B. Alkım'ın rapor özerti aşağıdadır:

“*I. Yesemek çalışmaları:* İslâhiye'nin 22 km. kadar güney-doğusunda bulunan ve Eski Ön-Asya'nın en büyük heykel atelyesini temsil eden Yesemek'te, bundan önceki üç mevsimde meydana çıkarılmış olan yüzlerce heykel taslaklarının tipolojik ve teknik etüdları bitirilmiş ve çizilmiş olan desenler mahallinde kontrol edilmiştir. Bu suretle imparatorluk devri Hitit sanatına bazı motiflerin geçmesi bakımından (meselâ Dağ Tanrısı, sfenks gibi) bir intikal atelyesi teşkil eden Yesemek bazalt taşocağındaki çalışmalar tamamlanmıştır.

“*II. Tilmen Höyük kazısı:* İslâhiye'nin 10 km. kadar doğusunda bulunan ve 1959 yazında bir hazırlık çalışmasına girişilen Tilmen Höyüğünde bu yıl geniş çapta bir kazıya başlanmıştır. 22 m. yükseklikteki höyüğün tepesinde 25 × 30 m. boyutunda açılmış olan çukurda raslanılan katlar yukarıdan aşağıya doğru şöyledir:

“En üst yüzeyde, XIX. yüzyıl sonunda terkedilmiş olan köye ait evlerin temel kalıntıları ve göçebe Türkmenlerin çadır yerleri, bunların altında ise —daha önceki katların yapı malzemesinden geniş mikyasta faydalanılarak örtülen— ve iki safhalı Roma tabakasına ait olup plân vermiyen temel duvarı yıkıntıları görüldü; bu yıkıntı içinde meydana çıkan bol sayıdaki mahallî Roma çanak-çömlek parçaları çeşitli profiller göstermektedir.

“Roma katlarının altında kalın bir yangın molozuna raslandı. Pek şiddetli bir tahribi gösteren bu molozun içinde iri kerpiç parçaları, anıtsal yapılara ait oldukları anlaşılan düzenli taş blokları, muhtelif mimarlık parçaları ve bu arada boyalı ve boyasız Demir Çağı keramik parçaları bulundu; ancak plân veren herhangi bir yapı kalıntısı görülmedi. Tilmen Höyüğünde geçen sene yaptığımız

sondaja göre, bu üst yüzeydeki moloz tabakalarının altında Demir Çağı katının gelmesi beklenmekte ise de, Höyüğün bu kesimindeki Demir Çağı yapılarının fazlasiyle tahribe maruz kalmış bulunması ve Roma devrinde, Demir Çağı mimarlık kalıntılarının geniş mikyasta faydalanılarak yeni yapılarda kullanılmış olması, plân veren Demir Çağı yapılarının bu alanda meydana çıkarılmasına imkân vermedi; bu itibarla, geçen sene tespit edilen ve I. Kültür katı olarak adlandırılan tabaka, 1960 kazı alanında müşahede edilemedi.

“Buna mukabil, bu kesif moloz ve yangın tabakasının altında II. katın düzenli plân veren monumental mimarlık kalıntıları meydana çıkarıldı; açılan yapı, büyük bir binanın bazalt ortostatlı batı kesimi, iç-avlusunun bir kısmı ve organik avlu kapısıdır. Aslında bu anıtsal binanın bir saray olduğunu tahmin etmekteyiz. Doğubatı doğrultusunda ve uzunlamasına dörtgen biçiminde geliştiği görülen sarayın esas girişinin, henüz kazılmamış olan kuzeydeki dar kenarı içinde yer almış olması umulabilir:

“Açılmış olan 12×22 m. lik kısmı içinde ufak ikinci bir kapıyı, ışık avlucüğünü, merdiven altı yapısını ve batı odaları gibi bölümlerini tespit ettiğimiz bu saray, Tell Açıana (=Alalah)ın VII. katında bulunmuş olan ve M. ö. 1750 olarak tarihlenendirilen Yarım-Lim Sarayına gerek plân ve gerek mimarî teknik bakımından pek benzemektedir. Bunlardan başka, ancak Yarım-Lim Sarayında kullanılmış olan ve ondan sonra Alalah'ta hiç raslanılmıyan âdeta beyaz bir çimentoyu andırır tazyik edilmiş toprak döşemenin aynına yine Tilmen Sarayında raslanmış bulunmaktayız. Bu mimarî benzeşmeye ilâveten bu kazı alanında meydana çıkan keramik parçalarının ve iki silindir mührünün teknik ve üslup bakımından yine Tell Açıana'nın VII. katındaki çanak-çömlek ve gliptiği fazlasiyle andırdığını gözönünde tutarsak, Tilmen Höyüğünün II. katındaki bu sarayı M. ö. XVIII. yüzyıla tarihlendirebiliriz.

“Tilmen'deki bu sarayın, Tell Açıana'nın VII. katındaki Yarım-Lim Sarayına muhtelif bakımlardan benzemesi, bazı tarihî sonuçlar çıkartabilecek mahiyettedir: Yamhad krallığının merkezinin Halpa (=Halep) olduğu ve fakat Kiral Yarım-Lim zamanında Alalah (=Tell Açıana)ın da bir müddet bu krallığa başkentlik ettiği malumdur. Bir Mari tabletinde Yamhad devletinin 20 krallıktan müteşekkil bir birlik olduğu kaydedildiğine göre, Tilmen Höyüğünün II. katındaki bu sarayın, Yamhad birliğine dahil yirmi kraldan birine ait olduğunu tahmin etmek yerinde olur sanırız.

“Tilmen'in bu II. kat sarayı, höyüğün zirvesine nazaran 4 m. derinliktedir. Bu sarayın diğer dairelerini açmayı ve daha derin katlara inerek 22 m. yükseklikteki höyüğün müteselsil kültürlerini tespit etmeyi gelecek dönemin çalışmalarına bıraktık.

“Tilmen Höyüğünde geniş çaptaki kazılara devam edildikçe, bölgenin arkeolojisi, tarihi ve tarihî coğrafyası ile ilgili konuların aydınlanmasında önemli sonuçlar elde edileceği kanaatindeyiz.”

PROF. DR. U. BAHADIR ALKIM

7 — *Toprakkale kazıları* :

“T.T.K. üyelerinden Prof. Dr. Afif Erzen'in başkanlığında Arkeolog Dr. Yusuf Boysal, Arkeolog Dr. Adnan Pekman ve Arkeolog Dr. Baki Ögün'den müteşekkil

heyet, Van-Toprakkale kazılarında bu yıl da devam etmiştir. Ağustos başından Eylül ortasına kadar süren kazılarda elde edilen neticeler aşağıdaki satırlarda özetlenmektedir.

I. Haldi tapınağı araştırmaları :

“Tapınağın plânının tam olarak elde edilmesi için, bu mevsim burada tekrar çalışmalara devam edilmiş ve binanın esas kısmına ait ölçülerin tespit edilmesi mümkün olmuştur. Mâbedin temel taşlarının altında ve ana kaya üzerinde, dört köşeyi gösteren ve takriben 20×20 sm. ölçüsünde olan birer oyuk bulunmuş ve bunların ikisinin içinde birer bronz levha ele geçmiştir. Ayrıca , bu levhalardan birinin üzerinde bir gümüş ve diğerinin üzerinde de bir altın olmak üzere üç tane levhacık bulunmuştur. Gayet ince olan gümüş levhacıklar müstatil, altın safiha ise main şeklindedir. Bu temel plâklarına ve oyuklarına göre, tapınağın esas yapısının takriben 13,50×13,50 m. ölçüsünde bir kare teşkil ettiği anlaşılmıştır. Bu bronz temel plânaları tapınak plânının tespitinde mühim rol oynadıkları gibi, şimdiye kadar Türkiye’deki kazıların hiçbirinde henüz elde edilmemiş kıymetli bir vesika mahiyetindedir. Tapınağın teras kısmı ile geçen yıl burada açığa çıkan kanal üzerinde de ayrıca çalışılmıştır.

“Tapınağın doğu tarafında yapılan çalışma esnasında, binanın doğu temelinden takriben 4 m. kadar uzakta, *büyük bir tunç kalkan* bulunmuştur. Üzerinde arslan ve boğa sıralarının teşkil ettiği frizler ve kenarında çivi yazılı kitabe bulunan bu kalkan parçaları bir araya getirilince tamamlanabilecek durumda olup, temizlenmek üzere Ankara’ya getirilmiş ve Arkeoloji Müzesine teslim edilmiştir. Baş tanrı Haldi’nin mâbedinde elde edilen ve Türkiye müzelerinde bir eşi olmayan bu eserin kıymeti çok büyüktür.

II. Açılan yeni çukurlar :

“Geçen sene açılmış olan B ve C çukurlarını birleştirmek, duvar ve kerpiçlerden meydana geldiği anlaşılan büyük kitlenin mahiyetini anlamak için kazıya başlanmıştır. İlk C deki odanın duvarları takip edilerek iç kısmı tamamen boşaltılmış ve genişliği 2,20 m., mevcut duvarlarının yüksekliği 4 m. ye varan bu odanın çok kuvvetli bir yangına maruz kaldığı görülmüştür.

“B çukurunun güneye doğru genişletilmesi neticesinde, kuzeyden güneye doğru uzayan bir ana duvar meydana çıkarılmış ve bunun iki tarafı açılarak çeşitli odalar bulunmuştur. Bir kısım duvarları tamamen tahrip edilmiş bulunan bu odalarda fazla miktarda küp ve mozaik parçaları ele geçmiştir. Üzerinde iki sıra halinde üçerden altı yuva ihtiva eden büyük bir taş mozaik parçası, düşmüş renkli taş halkalarla tamamlanarak Van müzesine verilmiştir. Bu eser, Urartu taş zemin mozaik sanatı hakkında tam bir fikir verecek mahiyettedir. Aynı zamanda, herhangi bir müzede teşhir edilebilecek bir kıymettedir. Keramik ve diğer buluntu bakımından fakir olan bu odalar, ya zamanında tamamen boşaltılmışlar, yahut da sitadel veya sarayın alt katı fazla buluntu beklenmeyen bir yapı manzumesine aittirler. İlerideki çalışmalarda bu husus daha da aydınlanacaktır.

“Toprakkale’nin orta kısmının batı eteğinde iskân durumunu kontrol maksadile 2 x 8 m. ölçüsünde uzunlamasına bir çukur açılmıştır. D adı verilen bu yerde 2,00

m. dolma topraktan sonra, bariz bir yangınla kültür katının başladığı ve ana kayaya kadar devam ettiği görülmüştür.

“Çok önemli tarihî neticeler ve kıymetli eserler vermekte olan Van-Toprakkale kazılarında bu yıl da devam edilecektir.

PROF. DR. AFİF ERZEN

8 — *Karatepe 1960 yılı çalışmaları :*

“Karatepe’de Türk Tarih Kurumu, Millî Eğitim Bakanlığı Eski Eserler ve Müzeler Genel Müdürlüğü ve İstanbul Üniversitesince yapılan çalışmalara 1960 yılında ağustos başından itibaren aralıksız devam edilmiştir. Çalışmalar Prof. Dr. Halet Çambel’in başkanlığında, fahri üye Nail Çakırhan ve restoratör Fehim Zeybek’in katılması, mimarî problemler çıktıkça Y. Mimar Turgut Cansever’in istişari mahiyetteki iştirakile yürütülmüştür.

I. Arkeolojik çalışmalar

“a) *Karatepe-Aslantaş’ta :* Çalışmalar, bilhassa heykeltraş eserlerinin ve yazıtların tamamlanması ve restorasyonları üzerinde teksif edilmiştir.

1 — *Araştırma ve sondajlar :* Noksan kalmış parçaların bulunması ile ilgili senelik arama ve kazı işlerine devam edilmiş, mimarî restorasyonun gerektirdiği sondajlar yapılmış, neticede 1961’de ele alınacak restorasyon işleri için yeni malzeme elde edilebilmiştir.

2 — *Restorasyon :* Karatepe’de bu yıl çalışması plânlanmış bulunan İtalya’lı restoratör Eliseo Zorzetto’nun Eski Eserler ve Müzeler Genel Müdürlüğünce getirilememiş olması dolayısıyla, restorasyon işleri eserlerin terkibi işi üzerinde teksif edilmiş, yeni bulunan parçaların da yardımı ile bu mevsime kadar birleştirilemeyen eserlerden büyük bir kısmının birleştirilmesi mümkün olmuş, bu suretle önemli bir gelişme sağlanabilmiştir.

3 — Nihayet, nihaî neşriyatla ilgili desen, kroki, fotoğraf ve katalog işleri gibi eserler üzerindeki çalışmalar geniş ölçüde ilerletilmiştir.

“b) *Karatepe dolayları :*

1 — Geç antik mozaik: İtalya’lı restoratörün bu yıl Müzelerce getirilememiş olması dolayısıyla, restorasyon ve muhafaza tedbirlerinin kazı ile paralel olarak yürütülemeyeceği gözönüne alınarak, Pınarözü geç antik mozaik kazısına devamların mahzurlu olacağı anlaşılmış, kazının ve 15 x 26 m. lik sahanın kendi ölçüsünde bir mozaik müzesi haline getirilmesi işinin 1961 mevsimine bırakılması zarurî görülmüştür.

2 — Kadırlı-Karatepe yolu üzerindeki *kaya mezarlarının* araştırılmasına devam edilmiş, bunların geniş bir sahaya yayıldıkları anlaşılacak, 1961’de kazı işinin tamamlanarak bir neticeye varılabileceği anlaşılmıştır.

3 — Roma su şebekesi araştırmalarına devam olunarak, bu şebekenin pek yaygın olduğu tespit edilmiştir. Çalışmaların Karatepe tesisleri içme suyu tesisi ile paralel olarak yürütülmek suretile daha verimli olacakları anlaşıldığından, işin netice kısmını 1961 mevsimine intikal ettirmek yoluna gidilmiştir.

4 — Taş döşeme satırlı Roma yolu : Şekil, istikamet ve şümlü üzerindeki araştırmalara devam edilmiş, ancak arazinin fazla arızalı ve erozyona maruz, ayrıca çalılık olması dolayısıyla istenilen netice henüz elde edilmemiş, çalışmalara 1961’de de devam edilmesinin faydalı olacağı kanaatine varılmıştır.

II. Müze Sitesi ve Millî Orman Parkı ile ilgili çalışmalar

“Karatepe-Aslantaş eserlerinin yerli yerlerinde restore ve teşhir edilmelerile ilgili olarak buranın, tabii güzelliği dolayısıyla, bir millî orman parkı içerisinde yer alan bir müze sitesi haline getirilmesi işine ilgili bakanlıkların ve Adana vilâyetinin yardımı ile devam olunmuştur.

“a) Müze sitesi ile ilgili tesisler :

1 — *Açık müze binaları* : Kadîm kapı binalarında yer alan Hitit eserlerinin korunması için inşa edilen betonarme saçakların altındaki sahalarda ve burçlar üzerindeki suların dışarıya aktarılması meselesi, bu sahada bir kanalizasyon şebekesinin tesisi ile çözülmüş, saçakların altında, ışığı yaygın bir hale getirecek çitah tavan imalâtı yapılmıştır.

2 — *Misafir evi inşaatı* : tanzim ve tefriş işleri hariç, tamamlanmıştır.

3 — Müzenin korunma ve idamesini sağlayacak müze memuru ve bekçi için Millî Eğitim Bakanlığı Eski Eserler ve Müzeler Genel Müdürlüğünce, millî park inşaat projelerine uygun birer lojman binası ikmal olunmuştur.

4 — Müze sahasının *tel örgü çevre duvarı* içerisine alınması işine başlanmıştır.

“b) Tamamlayıcı tesisler :

1 — *İçme suyu isalesi* : Müze ve müzeye bağlı tesisler için lüzumlu akar suyun 6 km. mesafedeki bir pınardan getirilmesi için lüzumlu borular vilâyetçe kısmen 1960’da temin edilmiş, geriye kalan kısmı ile isalenin ikmali işi 1961 yılı vilâyet programına alınmıştır.

2 — *İlkokul ve öğretmen evi* : Bir taraftan şehir dışı bir açık müzenin idamesi, geniş ölçüde çevrenin, en dar mânasile dahi olsa, ümmilikten kurtarılması ile sıkı sıkıya bağlı bulunması dolayısıyla, diğer taraftan, müze ve millî park görevlilerinin (okuma çağındaki çocukları dolayısıyla) bu çevrede barınabilmeleri için, bu yıla kadar tamamille okulsuz olan bu dağlık bölgede, müze sitesine dahil bir ilkokul muvakkat bir binada açılmış, yeni bir ilkokul binası ve öğretmen evi inşaatı vilâyetçe geniş ölçüde tamamlanmış, bu okulun ikmali ile millî park içinde ikinci bir okulun inşaatına da başlanmıştır.

3 — *Yol şebekesi* : Kadırlı-Karatepe yolunun rahat, turistik bir yol haline gelmesi işi bu yıl Devlet Karayollarınca ele alınmış, kompozit tipte beton arme 2 köprünün inşaatı ikmal edilmek suretile kış aylarında da rahat trafik imkânı sağlanmıştır. Kadırlı-Osmaniye yolunun 1960’da yeni olarak açılması, Adana-Kozan-Kadırlı ve Ceyhan-Kadırlı yollarının onarımlarının 1961 için programa alınması suretiyle Karatepe’nin yol problemi en iyi şekilde halledilmiş olacaktır.

4 — Şehirlerarası telefonu olan *bir PTT ajanlığı* geçen yıl ikmal edilen ve siteye dahil olan orman bölge binasında hizmete girmiştir”

PROF. DR. HALET ÇAMBEL

9 — *Çandarlı kazısı* :

“Çandarlı hafriyatına Ord. Prof. Dr. Ekrem Akurgal’ın Başkanlığında devam edilmiş ve arkaik devir İyon sanatına ait çok zengin eserler elde edilmiştir.

“Hafriyata Müzeler Umum Müdürlüğü adına İstanbul müzesinden Nezih Fıratlı ile Ankara Üniversitesi'nden asistan Dr. Cevdet Bayburtluoğlu ve asistan Ümit Serdaroğlu iştirak etmişlerdir. Elde edilen eserler kazı işleri sırasında heykeltraş Reha Arıcan tarafından restore edilerek hafriyat sonunda İstanbul Arkeoloji müzelerine tevdi edilmiştir. Resim işleri Bayan Ferhunde Fıratlı ve asistan Serdaroğlu tarafından ve foto işleri de fotoğrafçı Mehmet Ali Düğenci tarafından yapılmıştır. Bayan Brigitte Freyer, Bay Teoman Ertan ve Bay Güven Bakır öğrenci olarak katılmışlardır.

“Çandarlı hafriyatı Sakız adası mamulâtı olarak tanınan ve şimdiye kadar yalnız küçük parçacıklar halinde elde edilmiş olan keramik nevinin çok güzel örneklerini tam kap halinde vermiştir. Bu bakımdan İstanbul Müzesine tevdi edilmiş olan kaplar dünya müzeleri içinde eşsiz bir kıymeti haizdirler. Aynı eserlerle 560 tarihlerine ait bir Attika vazosu da elde edilmiş olduğundan, bugüne kadar yüksek bir tarihe sokulan Chios keramik nevinin 6 ncı asrın ikinci dörtlüğünde yaygın bir moda haline geldiğini söylemek mümkün olmuştur. Bu tarihleme, oryantalizan stil'in geç örneklerini de yeni bir kronolojiye sokmağa yardım etmektedir.

“Çandarlı hafriyatında bol miktarda oryantalizan keramik elde edilmiş ve bunları tarihleyen Korinth malzemesi de bulunmuştur.

“Çandarlı hafriyatı İyon vazoculuk sanatı mevzuunda bugüne kadar elde edilmiş eserlerin en güzellerini vermiş olduğundan, hafriyata önümüzdeki yıllarda da devam edilecektir.”

ORD. PROF. DR. EKREM AKURGAL

TÜRK TARİH KURUMU BASİMEVİ'NİN 1960 YILI ÇALIŞMA RAPORU

Genel durum :

Basimevimiz için bu yıl genişleme yılı olmuştur. Geçen yılki raporumuzda kurulacağından bahsettiğimiz yeni cilt atelyesi yıl sonuna doğru tamamlanmış, bu suretle basimevimiz Avrupa ayarında modern bir cilt atelyesine kavuşmuştur. Halen basimevimiz Ankara'nın en büyük, Türkiye'nin ise en modern basimevi olmuştur.

1960 yılındaki gelişmeler :

Basimevimizin makine varlığına bu yıl ilâve edilen makineler şunlardır :

1 tane 50x70 ölçüsünde baskı makinesi, 1 tane otomatik kırma makinesi, 1 tane tam otomatik cilt kapağı yapma makinesi, 1 tane tam otomatik küçük kapak takma makinesi, 1 tane büyük kapak takma makinesi, 1 tane bez kesme, 1 tane mukavva kesme makinesi, 1 tane iplik dikiş makinesi, 1 tane plâstik kaynak makinesi, 1 tane deri traş makinesi, 1 tane yan kâğıdı yapıştırma makinesi, 1 tane 3 başlı tel dikiş makinesi, 1 tane tutkallama makinesi, 1 tane sırt tutkallama makinesi, 1 tane çift pres makinesi, 1 tane prova makinesi, 1 tane kâğıt toplama makinesi, 1 tane kâğıt ayar makası, 1 tane tam otomatik yıldız presi, 1 tane repertuvar makinesi olmak üzere cem'an 778.376,52 lira değerinde 20 tane makine.

1960 yılı iş durumu :

Bu yılın son üç ayının piyasa durgunluğu basimevimize de tesir etmiş ve yıllık hasılatımız geçen yılın 1.030.068.60, lirasına karşılık -% 5,5 noksanı ile 973.184,46 lira olmuştur. Yeni getirttiğimiz cilt atelyesi makinelerinin montajı yıl sonunda tamamlanabilmiş olduğundan, cilt miktarı fazla olan cep takvimi sezonu kaçırılmış ve makinelerden istifade edilememiştir. Buna ilâveten, yeni tesis için kabarık bir yekûn tutan tesis masrafları, banka faizleri ve yeni makineler için alınan personel dolayısıyla de işletme giderimiz geçen yıla nazaran %26 bir artış göstermiştir. Bu yılın net kârı olan 172.345,23 lirayı bu şartlar gözönüne alınınca memnuniyet verici bulmaktayız.

Yeni tesisimizin istihsale hazır oluşu, kapasite ve rantabilite bakımından ücret politikamızın da piyasada rakipsiz bulunması dolayısıyla, cilt atelyemizin 1961 yılında büyük ölçüde iş yapacağını tahmin ve hesap etmekteyiz. 1961 yılı kârının her bakımdan bizi tatmin edecek bir seviyeye yükseleceği kanısındayız.

BASİMEVİ YÖNETİM KURULU :

| | |
|----------------------------|----------------------------|
| Başkan | Üye |
| TEVFİK BİYIKLIOĞLU | ORD. PROF. DR. Ş. A. KANSU |
| Üye | Üye |
| ORD. PROF. DR. M. ŞENYÜREK | ULUĞ İĞDEMİR |
| Basimevi Müdürü | |
| GÖKMEN İĞDEMİR | |

DENETLEME KURULU RAPORU

TÜRK TARİH KURUMU YÜKSEK GENEL KURULUNA

Türk Tarih Kurumu ile Basimevinin 1960 takvim yılı hesapları, defter kayıtları, gelir-gider bütçeleri, bilançolar ve harcama kâğıtları üzerinde 25.3.1961 günü tarafımızdan yapılan incelemenin sonuçları aşağıda arz edilmiştir:

I. TÜRK TARİH KURUMU

1 — 1959 yılı esas defteri kayıt ve bilançosuna göre 1960 yılına aktarılması gereken kıymetlerin 1960 hesaplarına olduğu gibi aktarıldığı, harcamaların usulüne uygun ve Yönetim Kurulu kararıyla yapıldığı görülmüştür.

2 — Genel Kurulca 1.235.400 lira tahmin edilen gelir bütçesi, 96.153 lira 84 kuruş fazlasıyla 1.331.553 lira 84 kuruş olarak tahakkuk etmiştir.

3 — 1.235.400 lira üzerinden bağlanan gider bütçesinden 1.187.571 lira 61 kuruş harcanmış ve 47.828 lira 39 kuruş arttırılmıştır.

Yıl içinde görülen lüzum üzerine gelir bütçesi, 43.000'i Kurum arttırımı bölümünde, 20.000'i Atatürk tesisi gelirinde olmak üzere, 63.000 lira arttırılmıştır. Gider bütçesinin de türlü bölümlerinden 20.000 lira düşülerek aynı bütçenin türlü bölümlerine 83.000 lira eklenmek suretiyle aktarma yapılmıştır.

II. BASİMEVİ

1 — Basımevinin 1959 yılı bilânçosuna göre 1960 yılına geçirilmesi gereken kıymetlerin ilgili hesaplara kaydedildiği, harcamaların usulüne ve yönetmeliğe uygun olarak yapıldığı görülmüştür.

2 — 1960 yılı bilânçosu ile kâr ve zarar hesapları incelenmiş ve :

| Lira | Krş. | |
|---------|------|---------------------------------------|
| 854.830 | 79 | Kitap baskı işlerinden |
| 23.219 | 14 | Formüler işlerinden |
| 32.524 | 20 | Cilt işlerinden |
| 55.324 | 46 | Döküm işlerinden |
| 1.905 | — | Bıçak bileme işlerinden |
| 5.380 | 87 | Sair gelirlerden olmak üzere |
| <hr/> | | |
| 973.184 | 46 | liralık iş yapıldığı ve buna karşılık |
| | | |
| 537.194 | 21 | Personel giderleri |
| 175.724 | 01 | İşletme giderleri |
| 87.921 | 01 | Amortisman olmak üzere |
| <hr/> | | |
| 800.839 | 23 | liranın harcandığı ve |
| 172.345 | 23 | lira net kâr sağlandığı |
| <hr/> | | |
| 937.184 | 46 | |

görülmüştür.

3 — Basımevi demirbaşlarının 1960 yılı sonundaki alınmış kıymeti geçen yıldan 851.687,10 lira fazla olmak suretiyle, 2.808.187,25 liradır. Henüz demirbaş hesabına alınmamış iki makinenin bedeli olan 200.704,67 lira da buna katılırsa, 1960 yılında Basımevi demirbaşlarına 1.072.391,77 liralık bir makine varlığının ilâve edilmiş olduğu memnuniyetle görülür.

4 — Gerek Kurum ve gerekse Basımevi muhasebe kayıtlarını her zaman olduğu gibi düzgün bulduğumuzu arzeder, 1960 yılı hesaplarından dolayı Kurum ve Basımevi Yönetim Kurullarının aklanmasını yüksek onayınıza sunarız.

FERİT MELEN
Temsilciler Meslicisi
Üyesi

FAKİHE ÖYMEN
T. T. K. Üyesi

DR. HÂMİT KOŞAY
T. T. K. Üyesi

TÜRK TARİH KURUMU'NUN 1960 TAKVİM YILI
BİLANÇOSU

A K T İ F

P A S İ F

| | <u>Lira Kr.</u> | | <u>Lira Kr.</u> |
|-------------------------|----------------------------|----------------------|----------------------------|
| KASA | 29.434 10 | KURUM ARTTIRIMI | 4.124.920 07 |
| BANKALAR | 21.859 00 | EMLÂK KREDİ BANKASI | 50.000 00 |
| Merkez | 1.131 13 | BELLE TEN ABONELERİ | 2.460 00 |
| İş | 20.727 87 | KİTAP SİPARİŞLERİ | 3.635 88 |
| KIYMETLER HESABI | 3.915.385 45 | SAİR ALACAKLILAR | 28.040 34 |
| Basımevi sermayesi | 1.740.000 00 | BASIMEVİ CARİ HESABI | 67.521 56 |
| Telif ve tercüme ler | 184.513 76 | | |
| Demirbaş | 170.500 22 | | |
| Kütüphane | 250.919 93 | | |
| Malzeme ambarı | 71.341 54 | | |
| Kitap ambarı | 1.498.110 00 | | |
| BORÇLU HESAPLAR | 309.899 30 | | |
| Basılmakta olan eserler | 28.790 06 | | |
| Kitapçılar | 97.264 91 | | |
| Kazı avansları | 1.513 09 | | |
| Telif ve tercüme ler | 60.287 95 | | |
| Ciltleme masrafları | 49.196 69 | | |
| Sair borçlular | 72.846 60 | | |
| TOPLAM | <u>4.276.577 85</u> | TOPLAM | <u>4.276.577 85</u> |

31.12.1960
Muhasebeci
S. H Ü N E L

TÜRK TARİH KURUMU BASİMEVİ
1960 YILI BİLANÇOSU

A K T İ F

| | <u>Lira Kr.</u> |
|----------------------------------|----------------------------|
| KASA | 14.295 93 |
| TÜRK TARİH KURUMU CARİ HESABI | 67.521 71 |
| AMBAR | 391.019 29 |
| BİNA ve DEMİRBAŞLAR | 2.808.187 21 |
| Bina | 566.092 05 |
| Demirbaş | 2.242.095 16 |
| MUŞTERİLER | 293.102 08 |
| MUVAKKAT BORÇLULAR | 259.660 31 |
| TOPLAM | <u><u>3.833.786 53</u></u> |

P A S İ F

| | <u>Lira Kr.</u> |
|--------------------------------|----------------------------|
| TÜRK TARİH KURUMU SERMAYESİ | 1.740.000 00 |
| BANKALAR CARİ HES. | 1.505.353 89 |
| MUVAKKAT ALACAKLILAR | 416.087 41 |
| Birikmiş Amortisman | 344.022 16 |
| Yetiştirme fonu | 13.167 89 |
| Sair alacaklılar | 58.897 36 |
| KÂR | 172.345 23 |
| TOPLAM | <u><u>3.833.786 53</u></u> |

TÜRK TARİH KURUMU BASİMEVİ
1960 YILI KÂR ve ZARAR HESABI

G İ D E R L E R

| | <u>Lira Kr.</u> |
|---------------------|--------------------------|
| Amortismanlar | 87.921 01 |
| Personel masrafları | 537.194 21 |
| İşletme masrafları | 175.724 01 |
| | 800.839 23 |
| KÂR | 172.345 23 |
| | <u><u>973.184 46</u></u> |

G E L İ R L E R

| | <u>Lira Kr.</u> |
|---------------------|--------------------------|
| Kitap Baskı İşleri | 854.830 79 |
| Formüler işleri | 23.219 14 |
| Cilt işleri | 32.524 20 |
| Döküm işleri | 55.324 46 |
| Bıçak bileme işleri | 1.905 — |
| Sair gelirler | 5.380 87 |
| | <u><u>973 184 46</u></u> |

Muhasebeci
EROL ÜSTÜN'AR

Müdür
GÖKMEN İĞDEMİR